

BUPL

Arbejdsskadestatistik 2013

1. Indledning	4
2. Resultater	5
3. Nøgletal	7
4. Arbejdsulykker.....	9
4.1. Ulykkessager fordelt på anerkendelse og afvisning i 2009-2013	9
4.2. Anerkendte og afviste arbejdsulykker i 2013	10
4.3. Arbejdsulykker fordelt på skadens art i 2013.....	10
4.4 Antallet af arbejdsulykker fordelt på skadens art i 2013.....	11
4.5 Antallet af følger efter arbejdsulykker i 2013.....	13
4.6 Udviklingen i antallet af følger efter arbejdsulykker i perioden 2009-2013	14
4.7 Årsagerne til arbejdsulykker i 2013	15
5. Erhvervssygdomme	17
5.1. Erhvervssygdomme fordelt på anerkendelse og afvisning i 2009-2013.....	17
5.2. Erhvervssygdomme fordelt på anerkendelse og afvisning i 2013.....	18
5.3 Antallet af erhvervssygdomme fordelt på skadens art i 2013	19
5.4 Følger efter erhvervssygdomme i 2013.....	20
5.5 Årsager til erhvervssygdomme i 2013	21
6. Psykiske arbejdsskader	24
6.1 Psykiske skader i alt i perioden 2009-2013	24
6.2 Psykiske arbejdsulykker fordelt på diagnose 2009-2013	24
6.3 Psykiske arbejdsulykker 2009-2013.....	24
6.4 Årsager til psykiske arbejdsulykker 2013	25
6.5 Udviklingen af psykiske erhvervssygdomme fordelt på diagnoser 2010-2013	26
6.6 Psykiske erhvervssygdomme 2009-2013.....	27
6.7 Årsager til psykiske erhvervssygdomme 2013.....	28
7. Ankerresultater	30
7.1 Anker over anerkendelsesspørgsmålet i alt 2009-2013	30
7.2 Anker over anerkendelsesspørgsmålet i ulykkessager 2009-2013	30
7.3 Anker over anerkendelsesspørgsmålet i erhvervssygdomme 2009-2013	31
7.4 Andel af anker vedrørende mén og tab af erhvervsevne af afsluttede sager 2009-2013	32
7.5 Anker af mén og erhvervsevnetab i alt 2009-2013	33
7.6 Anke af mén og afsluttede sager 2009-2013.....	33
7.7 Antallet af anker af mén 2009-2013.....	34
7.8 Andelen af anker vedrørende erhvervsevnetab 2009-2013	35
7.9 Antallet af anker om erhvervsevnetab 2009-2013.....	36
10. Erstatninger	38

11. Retssager mod Ankestyrelsen og erstatningsansvar.....	39
12. Metode	40
Litteratur:.....	41

1. Indledning

BUPL Forbund har udarbejdet en arbejdsskadestatistik, der har til formål at tilvejebringe statistik og afdække viden på arbejdsskadeområdet. Statistikken er med til at understøtte arbejdsmiljøindsatsen i BUPL. Desuden bidrager statistikken til at synliggøre BUPL's arbejde med arbejdsskader overfor medlemmerne. Der leveres statistikmateriale til BUPL's hjemmeside, Børn og Unge, BUPL's Nyhedsbrev og dagspressen. Endeligt anvendes statistikken til specifikke ad hoc analyser.

Statistikken er ikke udtryk for det samlede antal af arbejdsskader på BUPL's område, men er alene udtryk for de sager BUPL er involveret i. Der er et ukendt antal af arbejdsskadesager, som vedrører BUPL's medlemmer, hvor BUPL forbund ikke bistår i sagen. Det skyldes, at medlemmerne ikke retter henvendelse til BUPL med henblik på at få hjælp til behandlingen af deres arbejdsskadesag.

Statistikken er udformet på baggrund af antallet af afsluttede arbejdsskadesager i 2013. Statistikken er således ikke udtryk for antallet af arbejdsskadesager, men udtryk for antallet af afsluttede sager, som BUPL forbund har været involveret i.

2. Resultater

Nøgletal

- BUPL har en sagsmængde på mellem 650 og 750 verserende arbejdsskadesager
- BUPL har i alt afsluttet 290 sager i 2013
- BUPL har afsluttet 152 arbejdsulykker i 2013
- BUPL har afsluttet 138 erhvervssygdomssager i 2013.

Anerkendelsesspørgsmålet

- I 2013 er 79 % af de afsluttede arbejdsulykker blevet anerkendt
- I perioden 2009-2013 har anerkendelsesprocenten for arbejdsulykker været nogenlunde konstant
- I 2013 er 9 % af de afsluttede erhvervssygdomme blevet anerkendt
- I perioden 2009-2013 er anerkendelsesprocenten for erhvervssygdomme steget fra 4 % til 9 %.

Arbejdsulykker

- Arbejdsulykker fører generelt til skader i bevægeapparatet
- De hyppigst forekommende arbejdsulykker er rygskader
- Den væsentligste årsag til arbejdsulykker i perioden er faldskader
- Andre årsager til arbejdsulykker er løfteskader og vold og trusler fra børn og unge.

Erhvervssygdomme

- Psykisk sygdom er den hyppigst forekommende anmeldte formodede erhvervssygdom
- De hyppigste følger i perioden efter længerevarende belastninger på arbejdspladsen er i nævnte rækkefølge psykiske sygdomme, rygsygdomme, høresygdomme, skulder- og hudsygdomme
- De væsentligste årsager til erhvervssygdomme i 2013 er samarbejdsproblemer mellem ledelse og medarbejdere og uoverensstemmelse mellem krav og ressourcer.

Ankerresultater

- I perioden 2009-2013 er der et betydeligt fald i antallet af anker vedrørende anerkendelsesspørgsmålet. Samtidig med er antallet af klager som medfører anerkendelse nogenlunde konstant.
- I perioden 2009-2013 er der sket et fald i anker om mèn, og der er et fald i antallet af klager, hvilket har medført et bedre resultat.
- I perioden 2009-2013 har antallet af klager over erhvervsevnetab været nogenlunde konstant, men klager i sager med bedre resultat er faldet.

Erstatning

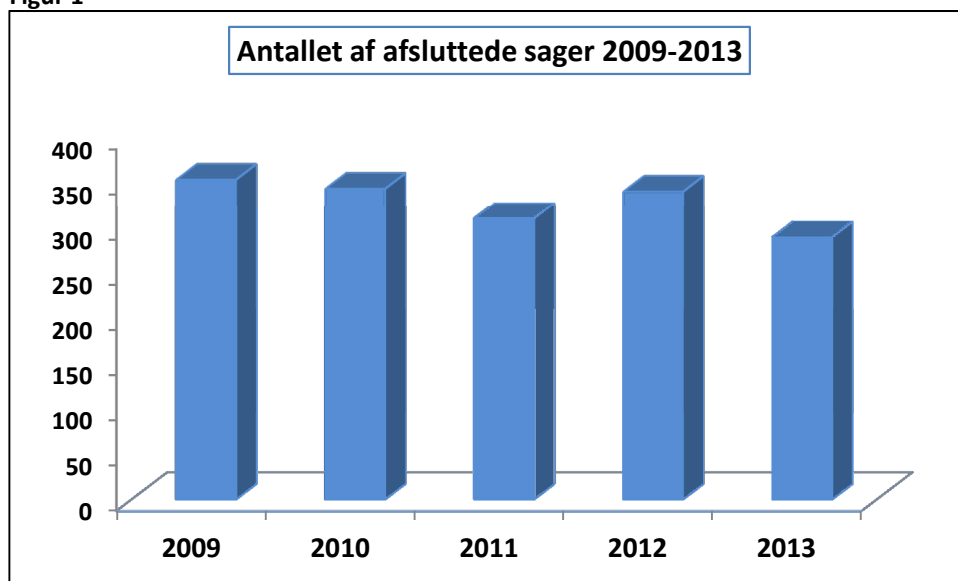
- I 2013 har medlemmerne fået tilkendt 4.923.468 kr. i godtgørelse for mèn.
- I 2013 har medlemmerne fået tilkendt 29.024.410 kr. i erstatning for erhvervsevnetab.
- I 2013 har medlemmerne fået tilkendt 160.680 kr. i godtgørelse og erstatning i civile søgsmål.
- BUPL har rejst krav mod 5 institutioner vedrørende erstatningsansvar i sager afsluttet i 2013. I alle sager er der opnået erstatning.
- I 2013 har medlemmerne i alt fået tilkendt 34.108.558 kr. i erstatning.

3. Nøgletal

Dette afsnit indeholder arbejdskadestatistikens nøgletal. Det vil sige antal af sager i alt, antal ulykker og antal af erhvervssygdomme.

BUPL forbund har en gennemsnitlig sagsmængde på 650-750 verserende arbejdsskadesager. Figur 1 viser antallet af afsluttede arbejdsskadesager i BUPL. BUPL afsluttede 354 sager i 2009 og 290 sager i 2013.

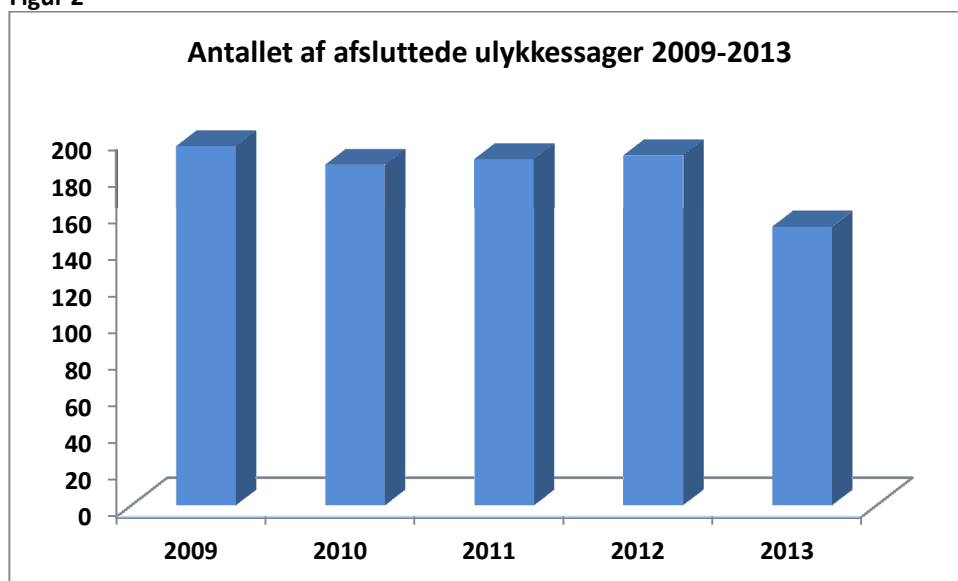
Figur 1



Kilde: BUPL, 2013.

I perioden fra 2009 til 2013 er der sket et fald i antallet af afsluttede ulykkessager. Det fremgår af figur 2, at der i 2009 blev afsluttet 196 ulykkessager og 152 i 2013.

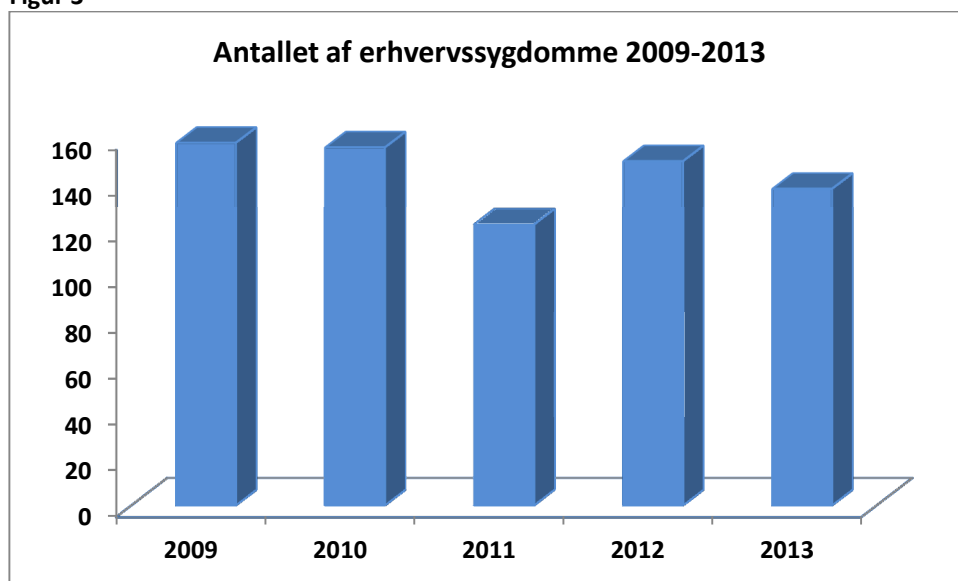
Figur 2



Kilde: BUPL, 2013

Figur 3 viser, at det samlede antal af afsluttede erhvervs sygdomssager i BUPL er faldet i perioden fra 2009 til 2013.

Figur 3



Kilde: BUPL, 2013.

4. Arbejdsulykker

Dette afsnit indeholder arbejdsskadestatistik vedrørende afsluttede ulykkessager for pædagoger i 2013.

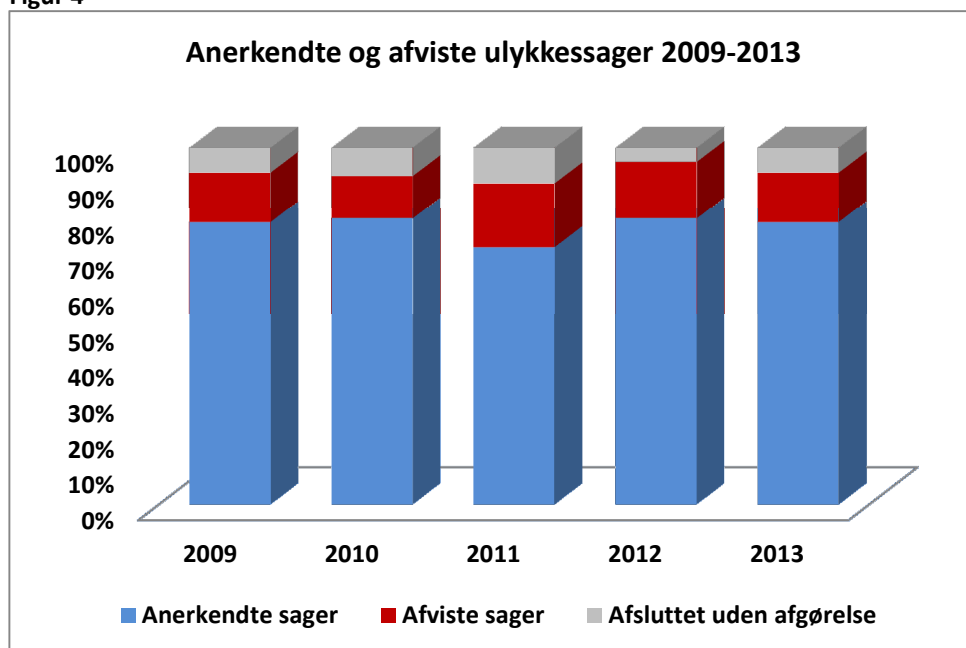
4.1. Ulykkessager fordelt på anerkendelse og afvisning i 2009-2013

Andelen af anerkendte arbejdsulykker set i forhold til det samlede antal af arbejdsulykker det enkelte år har været konstant i perioden mellem 2009 og 2013.

Figur 4 illustrerer andelen af afsluttede arbejdsulykkessager fordelt på anerkendte, afviste og afsluttede sager uden afgørelse¹. Figuren viser at 79 % af arbejdsulykkerne blev anerkendt både i 2009 og 2013.

Udviklingen understøttes af Arbejdsskadestyrelsens arbejdsskadestatistik fra 2012 som viser, at anerkendelsesprocenten for arbejdsulykker er nogenlunde konstant. I 2006 blev 77,2 % af arbejdsulykkerne anerkendt og i 2012 blev 77,3 % anerkendt².

Figur 4



Kilde: BUPL, 2013.

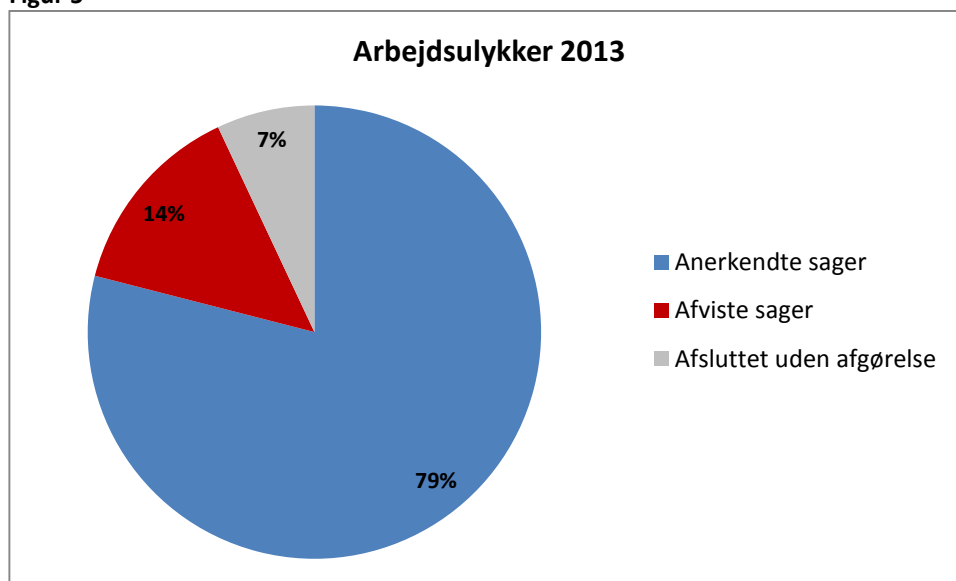
¹ Afsluttet uden afgørelse: En arbejdsskadesag hvor f.eks. medlemmet ikke ønsker at sagen behandles færdig og derved bliver afsluttet inden Arbejdsskadestyrelsen træffer afgørelse.

² Arbejdsskadestyrelsens arbejdsskadestatistik, 2012; s. 13.

4.2. Anerkendte og afviste arbejdsulykker i 2013

Figur 5 viser den procentvise fordeling af anerkendte og afviste arbejdsulykker i 2013. 79 % af de afsluttede arbejdsulykker i 2013 blev anerkendt og det svarer til 120 anerkendte sager. 14 % af de afsluttede ulykkesager blev afvist i 2013, hvilket svarer til 21 afviste sager. Til sammenligning var anerkendelsesprocenten for nye ulykkesager i Arbejdsskadestyrelsen 77,3 procent i 2012³.

Figur 5



Kilde: BUPL, 2013.

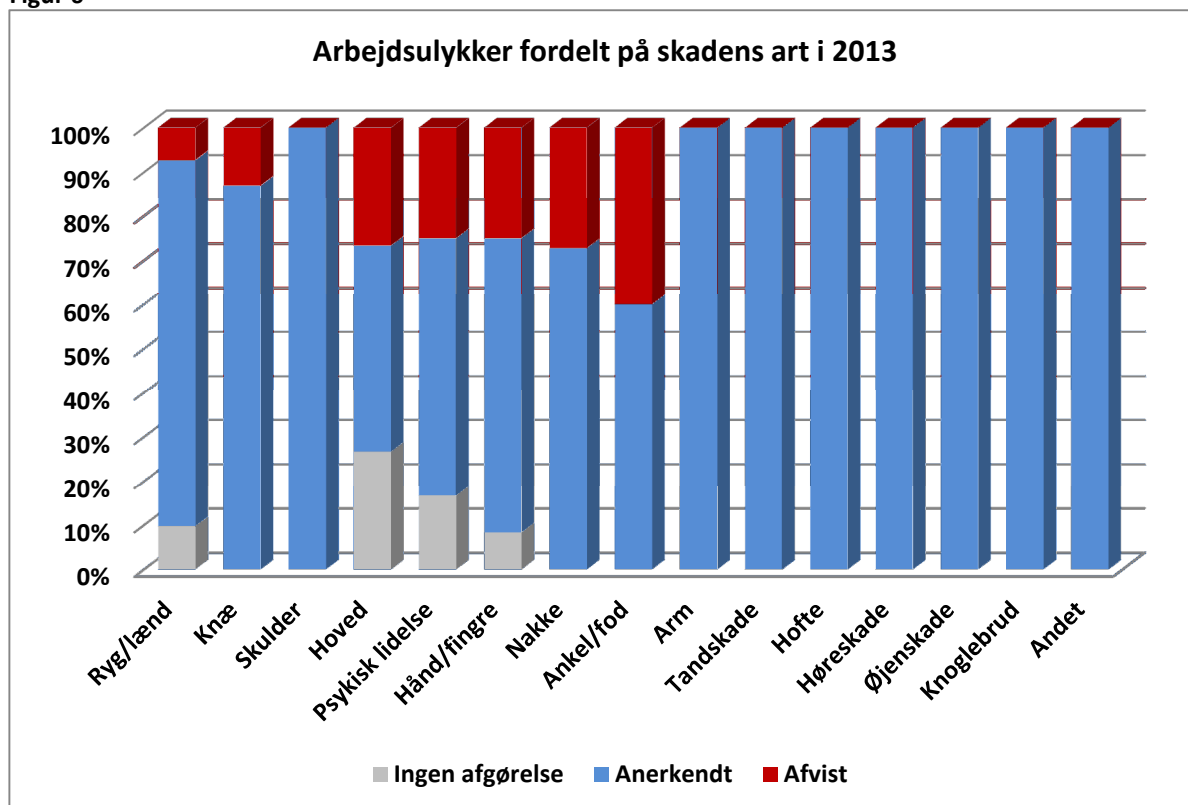
4.3. Arbejdsulykker fordelt på skadens art i 2013

Figur 6 viser den procentvise andel af anerkendte, afviste ulykkesager og sager uden afgørelse fordelt på skadens art i 2013. Andelen af anerkendte ulykkesager i 2013 var 79 % og de fordelte sig på alle typer sygdomme.

Andelen af afviste sager i 2013 var 14 % og de afviste sager fordelte sig på forskellige sygdomme. Andelen af afviste sager er fordelt på fod- og ankelskader, nakke-, hoved- og knæskader med flere. De psykiske skader udgør også en betydelig andel af de afviste ulykkesager. Til gengæld bliver stort set alle arm-, tand-, høre-, øjen- og knoglebrudsskader anerkendt.

³ Arbejdsskadestyrelsens arbejdsskadestatistik, 2012; s. 13. Version fra 2012 er nyeste udgivelse.

Figur 6



Kilde: BUPL, 2013.

4.4 Antallet af arbejdsulykker fordelt på skadens art i 2013

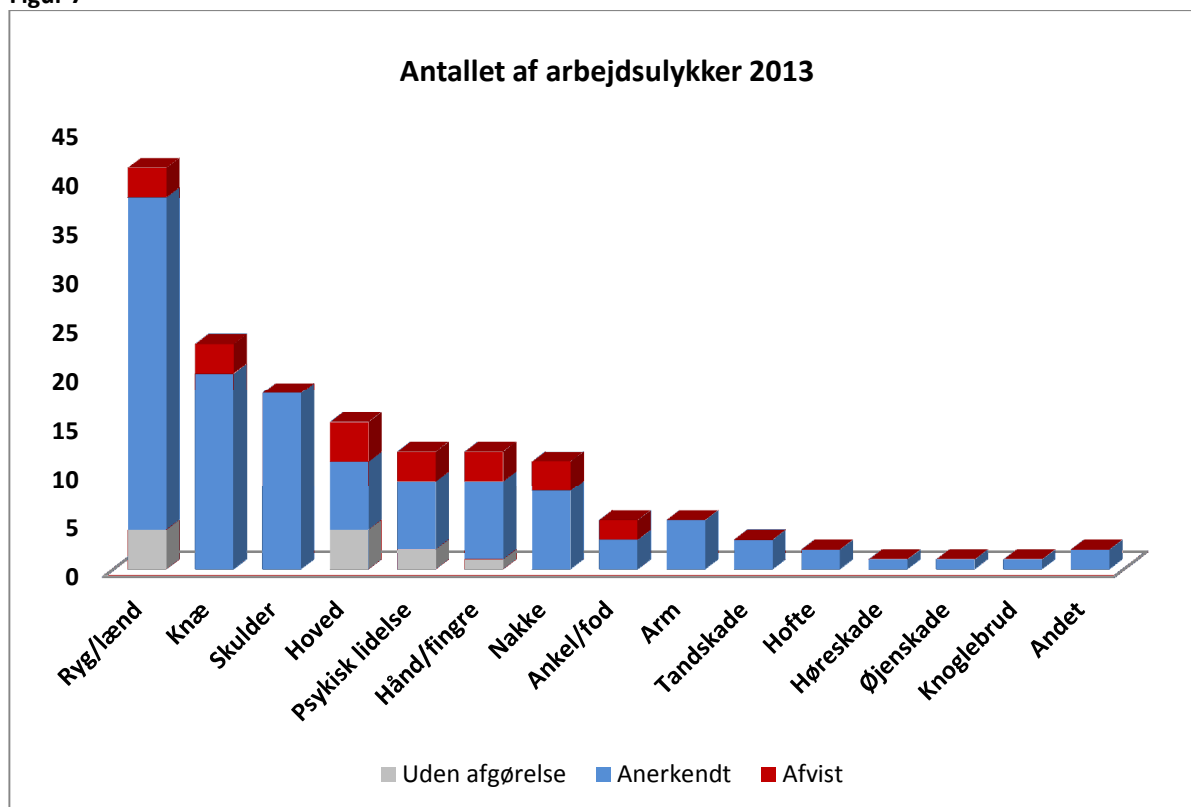
Figur 7 viser antallet af arbejdsulykker fordelt på skadens art og antallet af anerkendte, afviste og afsluttede ulykkessager i 2013.

Der er generelt mange fysiske arbejdsulykker, og en stor del af dem bliver anerkendt. Der anerkendes mange skader på bevægeapparatet i form af ryg-, knæ-, skulder- og hovedskader. Den overvejende del af de psykiske ulykkessager bliver ligeledes anerkendt.

Det fremgår af figuren, at den hyppigste skade hos pædagoger på grund af udsættelse for arbejdsulykke er rygskeer. 41 pædagoger pådrog sig en rygskeer i 2013, som følge af udsættelse for en arbejdsulykke. Det svarer til 27 % af samtlige afsluttede arbejdsulykker i 2013. Antallet af anerkendte rygskeer er 34, hvilket svarer til en anerkendelsesprocent på 82,9 %. 3 rygskeer blev afvist og 4 sager blev afsluttet uden afgørelse. I Arbejdsskadestyrelsen svarede anerkendelsesprocenten på rygskeer opstået som følge af

arbejdsulykker til 66,7 % i 2012⁴. Anerkendelsesprocenten for arbejdsulykker for pædagoger med skade på ryggen er dermed højere end gennemsnittet. Den næsthøjest hyppigste skade hos pædagoger, som følge af arbejdsulykker er gener i knæet. Antallet af knæskader for pædagoger i 2013 var 23, svarende til 7 % af samtlige afsluttede arbejdsulykker.

Figur 7



Kilde: BUPL, 2013.

Det er BUPL's erfaring at kroppen er et dagligt og vigtigt redskab i pædagogernes arbejde, og det er vigtigt, at den ikke udsættes for skade og nedslidning. I forbindelse med forebyggelse af det fysiske arbejdsmiljø er der fokus på ergonomi, som handler om at undgå skader og nedslidning, f.eks. ved korrekt løfteteknik, fokus på arbejdsstillinger og ved hensigtsmæssig indretning af arbejdspladsen. BUPL deltager i Branchearbejds miljørådet for social og sundhed (BAR sosu), hvor der er udviklet en række værktøjer hvis formål er at forebygge netop disse ulykker og skader. Eksempler på dette er blandt andet pjecen "Lad dog barnet" og plakaten "Ergonomipyramiden". BAR sosu har besluttet at relancere disse værktøjer i 2014. Værktøjerne indgår i Arbejdstilsynets vejledning af daginstitutioner allerede i dag og er blandt andet beskrevet på BUPL's hjemmeside. Men de opleves ikke som udbredt nok af hverken BAR sosu, Arbejdstilsynet eller BUPL, lige som de oftest først kommer i anvendelse, når der er sket en skade/ulykke på institutionen.

⁴ Arbejdsskadestyrelsens arbejdsskadestatistik, 2012; s. 25.

4.5 Antallet af følger efter arbejdsulykker i 2013

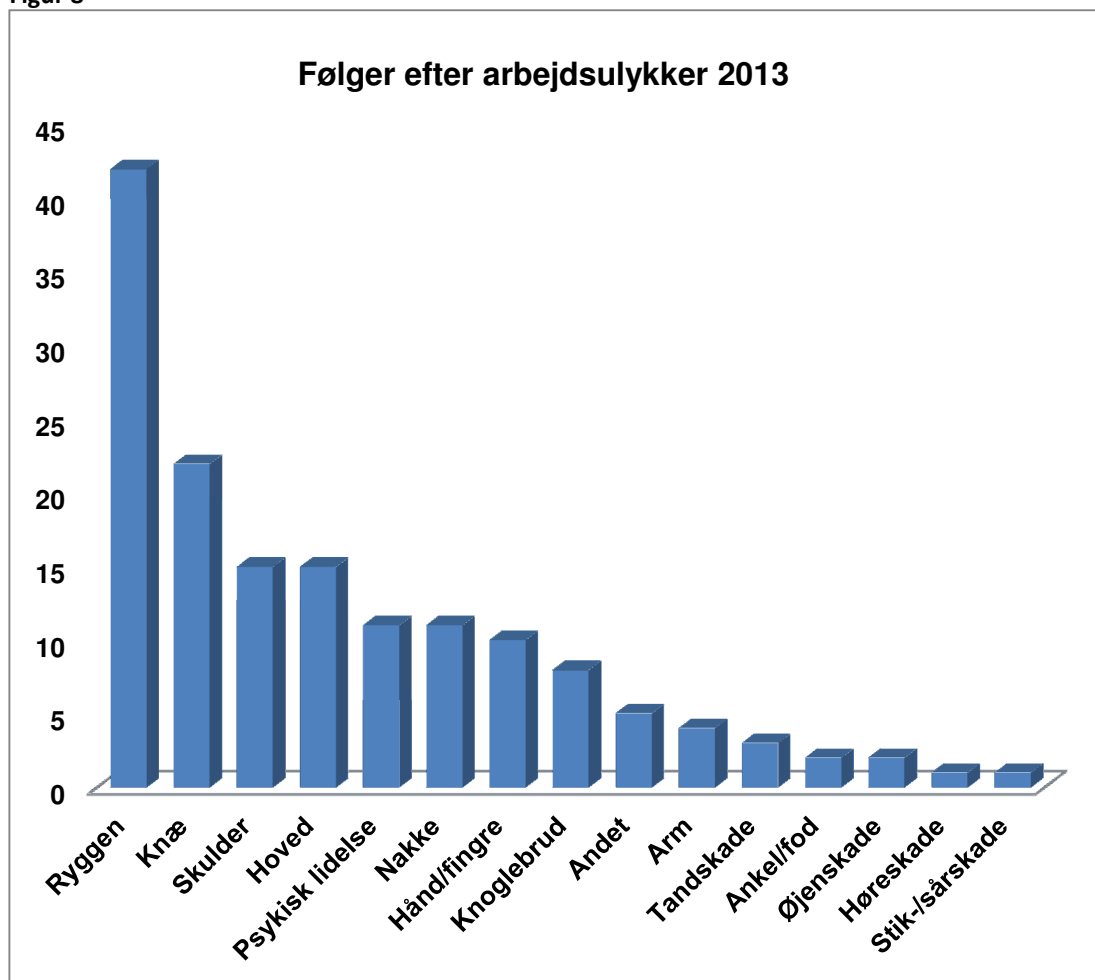
Nedenstående figur viser, at smerter i ryggen er den hyppigste følge⁵ efter arbejdsulykker for pædagoger. Derudover får pædagoger ofte knæ-, hoved-, skulder- og psykiske skader, når de udsættes for arbejdsulykker. På den baggrund kan det udledes, at arbejdsulykker for pædagoger overvejende medfører skader i bevægeapparatet. Det skyldes sandsynligvis, at pædagogers arbejde ofte består af mange fysiske aktiviteter, som kan medføre arbejdsulykker.

Det fremgår af Arbejdsskadestyrelsens statistik fra 2012, at antallet af anmeldte arbejdsulykker fordelt på skadens placering på legemet i alt var 18.946. Antallet af anmeldte ulykker på arme, hænder og fingre var 5.931 og antallet af skader på ben, fødder og tæer var 4.110 arbejdsulykker. Antallet af anmeldte rygskader var 3.748 i 2012⁶.

⁵ En arbejdsulykke kan forårsage flere følger. F.eks. et fald kan medføre smerter i knæ, skulder og hoved.

⁶ Arbejdsskadestyrelsens arbejdsskadestatistik, 2012; s. 24.

Figur 8

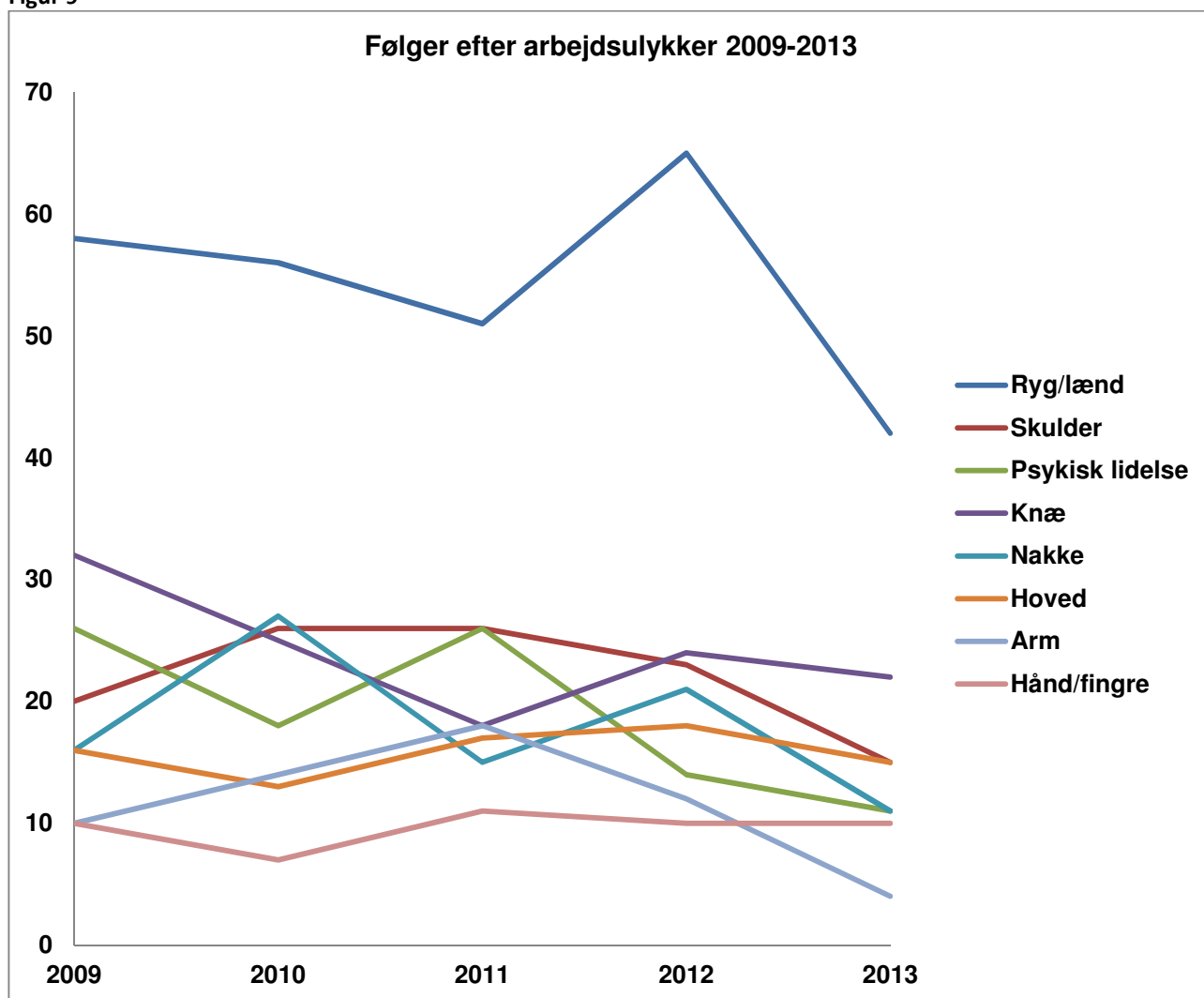


Kilde: BUPL, 2013.

4.6 Udviklingen i antallet af følger efter arbejdsulykker i perioden 2009-2013

Figur 9 viser udviklingen af følgerne efter arbejdsulykker i perioden 2009 til 2013. I alle årene har den hyppigst forekommende sygdom været gener i ryggen. Kurverne er nogenlunde konstante for samtlige følger efter arbejdsulykker i hele perioden. Bortset fra at alle kurverne er faldet i 2013, hvilket skyldes at antallet af afsluttede arbejdsulykker er faldet betydeligt i forhold til de foregående år.

Figur 9



Kilde: BUPL, 2013.

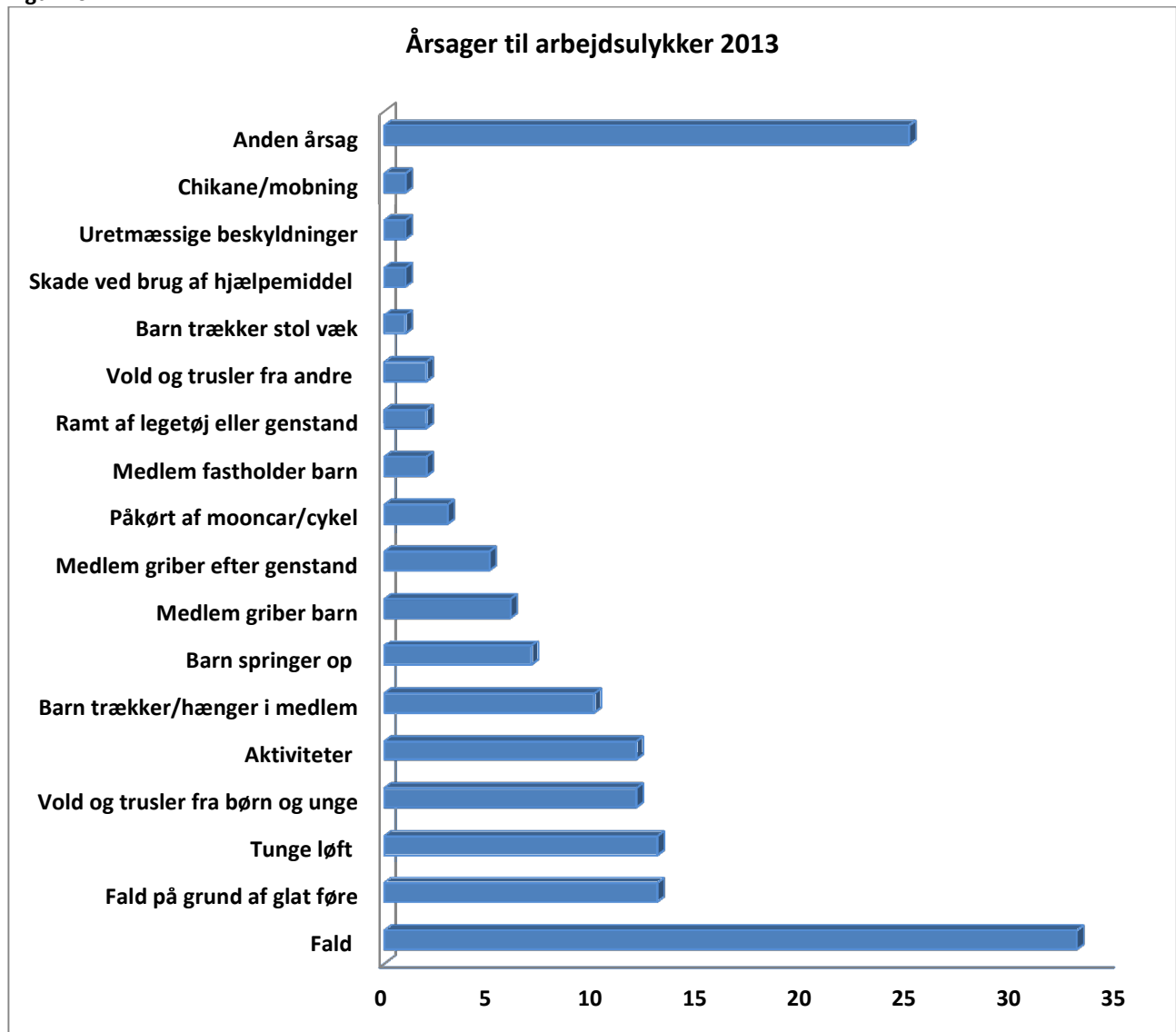
4.7 Årsagerne til arbejdsulykker i 2013

Figur 10 viser, at faldskader er den hyppigste årsag til arbejdsulykker. Antallet af arbejdsulykker forårsaget af faldskader var 46 i 2013. Derudover er tunge løft, vold og trusler fra børn og unge og anden aktivitet medvirken til, at pædagoger er udsat for arbejdsulykker.

Det fremgår af Arbejdsskadestyrelsens arbejdsskadestatistik fra 2012, at den hyppigste årsag til arbejdsulykker i Danmark i 2012 var fald og styrt, hvilket medførte 4.969 anmeldte arbejdsulykker. Derudover blev der anmeldt 4.677 arbejdsulykker som følge af overbelastning og 916 arbejdsulykker som følge af psykisk chok og vold⁷.

⁷ Arbejdsskadestyrelsens arbejdsskadestatistik, 2012; s. 26.

Figur 10



Kilde: BUPL, 2013.

5. Erhvervssygdomme

Dette afsnit indeholder statistik over erhvervssygdomme på baggrund af afsluttede arbejdsskadesager fra 2013.

5.1. Erhvervssygdomme fordelt på anerkendelse og afvisning i 2009-2013

Figur 11 viser andelen af anerkendte og afviste erhvervssygdomssager og sager uden afgørelse i perioden 2009 til 2013. I 2009 udgjorde andelen af anerkendte erhvervssygdomssager 4 % og i 2013 udgjorde andelen 9 %⁸. I 2009 var andelen af afviste erhvervssygdomssager 84 % og i 2013 var andelen af afviste sager 79 %. Selvom antallet af anerkendte sager er steget fra 6 sager i 2009 til 12 sager i 2013 er det stadigvæk vanskeligt for pædagoger at få anerkendt erhvervssygdomme, og det gælder både psykiske og fysiske erhvervssygdomme. Stigningen i antallet af anerkendte erhvervssygdomssager skyldes, at praksis har ændret sig i Erhvervssygdomsudvalget. Et øget antal af pædagoger får anerkendt psykiske sygdomme i form af depression eller belastningsreaktion efter de har været forelagt for Erhvervssygdomsudvalget. I disse sager opstår de psykisk symptomer, som følge af længerevarende udsættelse for vold og trusler om vold fra børn og unge⁹.

Arbejdsskadestyrelsens arbejdsskadestatistik fra 2012 viser, at anerkendelsesprocenten for erhvervssygdomme er steget fra 18 % i 2006 til 26,7 % i 2012¹⁰. Anerkendelsesprocenten for erhvervssygdomme i Arbejdsskadestyrelsen ligger således langt over anerkendelsesprocenten i pædagogers sager. Det skyldes med stor sandsynlighed, at de fleste erhvervssygdomme der anmeldes af pædagoger er psykiske sygdomme. Der anmeldes også en håndfuld fysiske sygdomme i form af for eksempel indeklimareaktioner og bevægeapparatssygdomme, som i de fleste tilfælde bliver afvist.

Det fremgår af arbejdsskadestyrelsens statistik fra 2012, at andelen af anerkendte psykiske erhvervssygdomme er steget fra 3,8 % i 2006 til 5,3 % i 2012¹¹. Det svarer nogenlunde til samme udvikling for pædagoger.

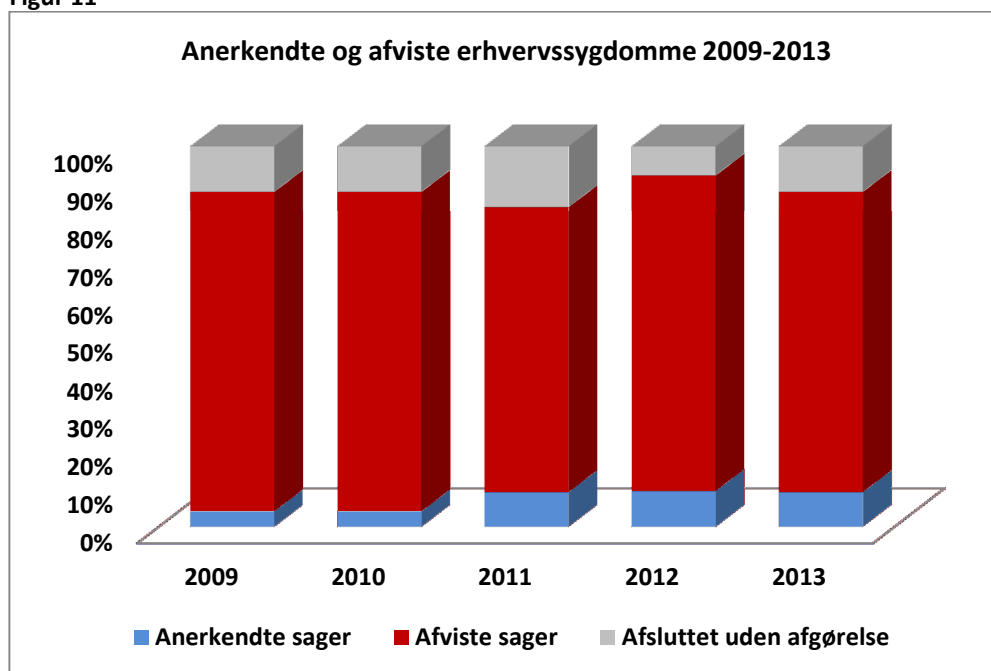
⁸ Det skal bemærkes, at der er tale om få sager, hvilket kan medføre store udsving.

⁹ PTSD er i øjeblikket eneste psykiske diagnose, der kan anerkendes administrativt efter erhvervssygdomsfortegnelsen. Depression og belastningsreaktion kan anerkendes efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget, når kriteriet om tilstrækkelig arbejdsmæssig belastning i form af længerevarende udsættelse for vold og trusler om vold er opfyldt.

¹⁰ Arbejdsskadestyrelsens arbejdsskadestatistik, 2012; s. 44.

¹¹ Arbejdsskadestyrelsens arbejdsskadestatistik, 2012; s. 48.

Figur 11



Kilde: BUPL, 2013.

5.2. Erhvervssygdomme fordelt på anerkendelse og afvisning i 2013

Andelen af afviste arbejdsskadesager afsluttet i 2013 var 79 %, og 9 % blev anerkendt. Det svarer til 12 anerkendte erhvervssygdomssager og 109 afviste i 2013. I Arbejdsskadestyrelsen blev 71 % af erhvervssygdomssagerne afvist i 2012. Procentdelen af afviste erhvervssygdomssager er større i BUPL end i Arbejdsskadestyrelsens tal. Det skyldes formentlig at procentdelen af psykiske erhvervssygdomme er større i BUPL og de psykiske sager bliver ofte afvist.

12 sager er anerkendt som erhvervssygdomme i 2013. De er fordelt på henholdsvis 6 psykiske lidelser, 3 hudsygdomme, 1 luftvejssygdom, 1 rygsygdom, og 1 infektionssygdom.

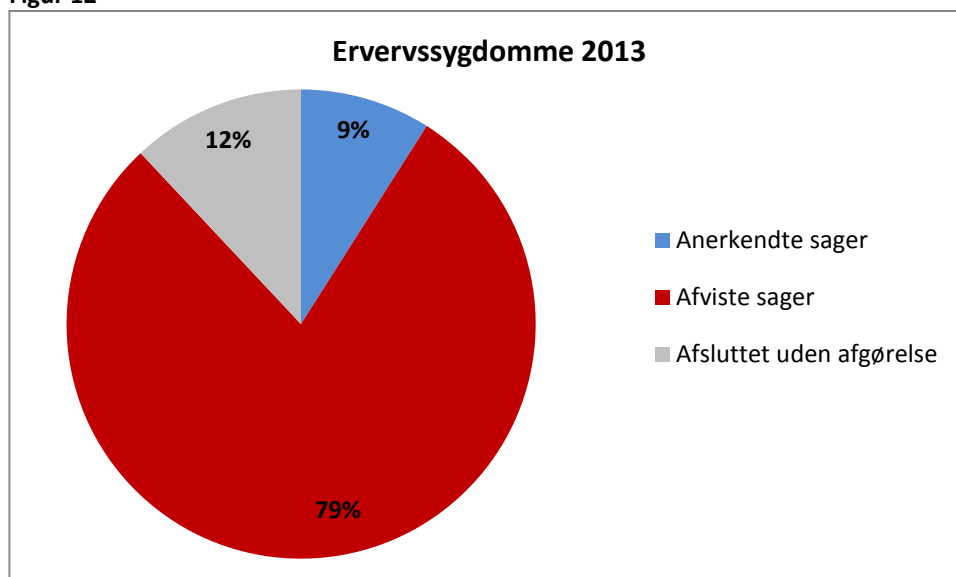
Ud af seks anerkendte psykiske erhvervssygdomme har fem medlemmer været udsat for længerevarende arbejdsmæssige belastninger i form af udsættelse for vold og trusler om vold fra børn og unge. Et medlem har fået anerkendt sin psykiske erhvervssygdom efter udsættelse for længerevarende arbejdsmæssige belastninger i form af uretmæssige beskyldninger om pædofili. Disse sager er anerkendt efter forelæggelse for erhvervssygdomsudvalget.

Tre hudsygdomme er blevet anerkendt som erhvervssygdomme. To sager er anerkendt efter erhvervssygdomsfortegnelsen svarende til diagnosen irriterende kontaktseksem opstået som følge af

udsættelse for vådt arbejde. Et medlem har fået anerkendt allergisk håndeksem svarende. Hendes hudsygdom var opstået som følge af længerevarende udsættelse for arbejde med sæbe og vand.

En anerkendt erhvervssygdomssag drejer sig om en rygskaade. Medlemmet fik anerkendt degenerative forandringer i lænderyggen på fortegnelsen, som følge af længerevarende arbejdsmæssige belastninger i form af mange forløftninger som plejearbejder. Et medlem har fået anerkendt infektionssygdommen lungetuberkulose på fortegnelsen, som følge af smitte fra et barn. Endelig er der et medlem, der har fået anerkendt luftvejslidelse, som følge af kontakt med persulfat, ammonium og kaliumsalt i forbindelse med arbejde som frisør¹².

Figur 12



Kilde: BUPL, 2013.

5.3 Antallet af erhvervssygdomme fordelt på skadens art i 2013

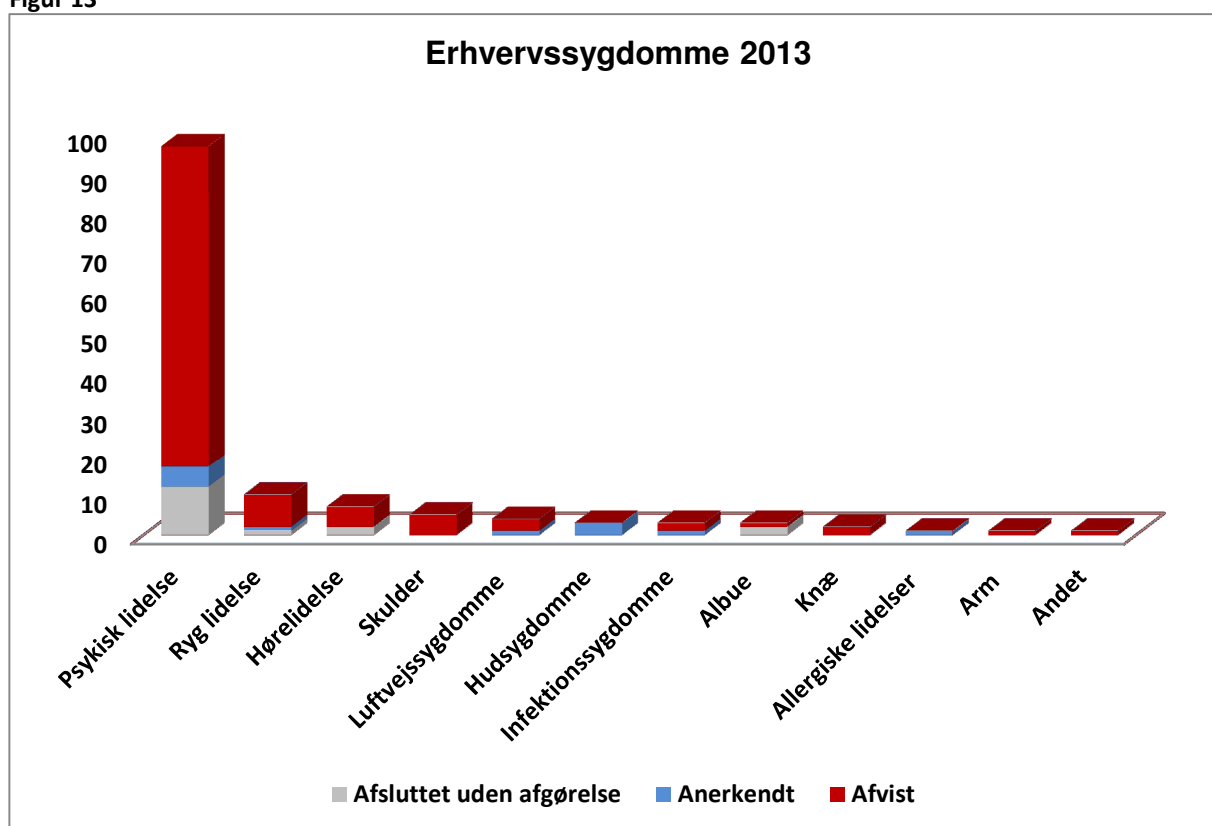
Figur 13 viser, at størstedelen af de anmeldte erhvervssygdomme er psykiske lidelser og de bliver sjældent anerkendt. I 2013 blev der afsluttet 138 erhvervssygdomssager og 97 sager var psykiske lidelser, hvilket svarer til 70 %. 6 psykiske erhvervssygdomssager blev anerkendt, hvilket svarer til 6 % af de afsluttede psykiske sager og 4,3 % af de afsluttede erhvervssygdomssager.

Langt størstedelen af alle erhvervssygdomme blev afvist og det gjaldt både psykiske og fysiske sygdomme. De arbejdsrelaterede psykiske sygdomme opstår som følge af et dårligt psykisk arbejdsmiljø. Et dårligt

¹² (Medlem havde skiftet branche fra frisør til pædagog, da hun blev gjort opmærksom på tidligere erhverv og sygdommen).

psykisk arbejdsmiljø kan skyldes mange forhold, eksempelvis for store krav til tempo eller følelsesmæssige belastninger i arbejdet set i forhold til de ressourcer, der er tilgængelige. Det kan også være samarbejdsproblemer, manglende kontrol og overblik i arbejdet, utryghed eller mobning og vold og trusler. Pædagogerne får også hørelidelser, smerter i ryggen, sygdomme i bevægeapparatet, hudsygdomme, lunge- og luftvejssygdomme og allergiske lidelser, som følge af længerevarende arbejdsbetingede belastninger. Det fremgår af Arbejdsskadestyrelsens statistik fra 2012, at 5,3 % af de psykiske erhvervssygdomssager blev anerkendt. Til gengæld var anerkendelsesprocenten væsentligere højere når det gælder hudsygdomme 69,2 %, høresygdomme 52,2 % og lungesygdomme 40 %¹³.

Figur 13



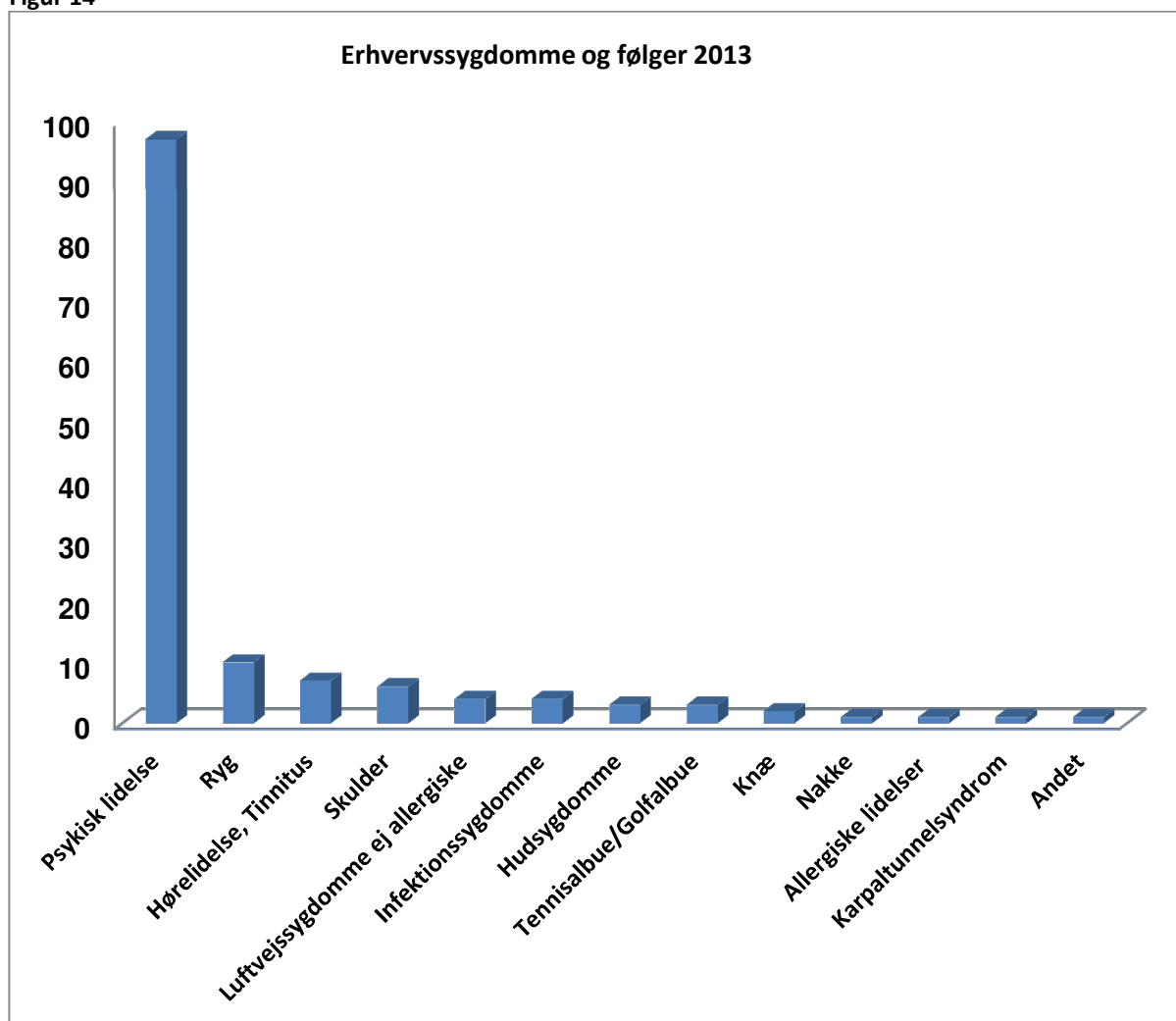
Kilde: BUPL, 2013.

5.4 Følger efter erhvervssygdomme i 2013

Figur 14 viser, at pædagoger oftest pådrager sig psykiske sygdomme, som følge af længerevarende belastninger på arbejdet. Derudover pådrager pædagogerne sig ryg-, skulder-, høre-, luftvejssygdomme og hudsygdomme.

¹³ Arbejdsskadestyrelsens arbejdsskadestatistik, 2012; s. 48.

Figur 14



Kilde: BUPL, 2013.

5.5 Årsager til erhvervssygdomme i 2013

Det psykiske arbejdsområde er komplekst, og der er forskellige årsager til, at de psykiske erhvervssygdomme opstår. Samarbejdsproblemer kan skyldes mange forhold, og årsagerne er forskellige fra institution til institution.

Figur 15 viser, at den hyppigste årsag til, at pædagoger bliver syge af længerevarende arbejdsbetingede belastninger er problemer i samspillet mellem ledelse og medarbejdere.¹⁴ Oplevelsen af at der er uoverensstemmelse mellem krav og ressourcer, gentagne løft, problemer med kollegaer og vold og trusler fra børn og unge er også hyppige årsager til at pædagoger bliver syge.

¹⁴ Problemer i samarbejdet mellem ledelse og medarbejdere er udtryk for deres egen oplevelse af dårligt samarbejde i form af manglende støtte, manglende indflydelse, dårlig ledelse, dårlig kommunikation med mere.

Det fremgår af BUPL's temperaturmåling på det psykiske arbejdsmiljø fra 2014, at det, der påvirker pædagogernes psykiske arbejdsmiljø mest negativt, er: 1) Dårlig ledelse (leder) – manglende lydhørhed, 2) Sure/negative kolleger, konflikter/bagtaleri/brok og manglende kommunikation og samarbejde kolleger imellem, 3) Arbejdspresset – flere opgaver, men ikke mere tid. Omvendt viser undersøgelsen, at de ting, der påvirker pædagogernes psykiske arbejdsmiljø mest positivt, er: 1) Kollegerne/medarbejderne og samarbejdet imellem, 2) Ledelse – en god og samarbejdende ledelse, 3) Børnene/de unge, 4) Anerkendelse/ros og oplevelsen af succes og 5) Indflydelse og medbestemmelse¹⁵.

En undersøgelse fra FTF¹⁶ og en undersøgelse fra Det nationale forskningscenter for Arbejdsmiljø, Arbejdsmiljø og helbred NFA¹⁷ viser, at der blandt pædagoger generelt er en høj grad af støtte og et godt samarbejde med ledere og kollegaer. FTF's undersøgelse viser dog, at problemerne opstår i institutioner, der blandt andet har en lav grad af oplevelse af tillid og retfærdighed omkring arbejdsopgaverne, og det er en indikation på et dårligt psykisk arbejdsmiljø. Det fører blandt andet til højere sygefravær, højere grad af stress, mere mobning på arbejdspladsen, og på længere sigt psykiske erhvervs sygdomme. Desuden oplever en del pædagoger, at der er mangel på sammenhæng mellem krav og ressourcer.

Fra FTF og NFA undersøgelserne ved vi blandt andet, at pædagoger oplever et højt arbejdstempo, manglende kontrol og overblik i eget arbejde og mange følelsesmæssige krav. Samtidig stilles der store krav til dokumentation og til inklusion af børn med særlige behov, såvel som der er en løbende påvirkning ved stadig forringede normeringer.

BUPL arbejder allerede med den forebyggende indsats for et godt psykisk arbejdsmiljø ved for eksempel at give forskellige kompetencemæssige tilbud til arbejdsmiljørepræsentanter, tillidsrepræsentanter og ledere.

Der findes en række værktøjer den enkelte institution kan bruge til at igangsætte løsningsorienterede initiativer, f.eks.:

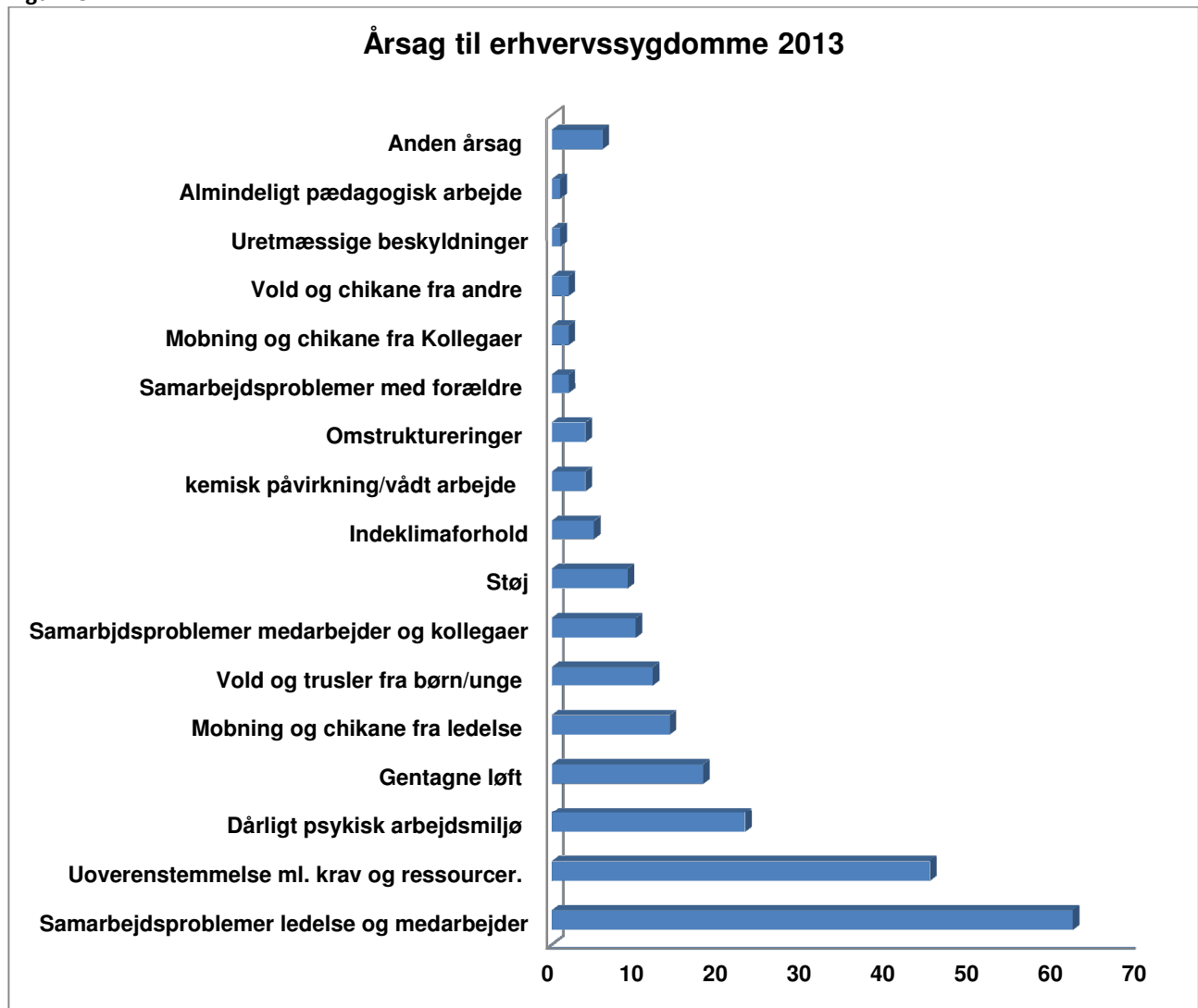
- BUPL har været med til at udvikle værktøjet 'vejviser til kvalitet og trivsel', der fokuserer på trivsel gennem fokus på kerneopgaven
- (BAR SOSU) har udviklet et samlet materiale, 'Vi finder os ikke i stress', der indeholder otte værktøjer til at arbejde med samarbejde, prioritering m.v.
- Den enkelte institution kan søge støtte via forebyggelsespakken, 'Et bedre arbejdsliv', fra Fonden for forebyggelse og fastholdelse.

¹⁵ *Temperaturmåling af det psykiske arbejdsmiljø i BUPL, 2014; s. 2).*

¹⁶ *FTF undersøgelse om det psykiske arbejdsmiljø, 2012*

¹⁷ *Det nationale forskningscenter for Arbejdsmiljø, Arbejdsmiljø og helbred, 2012*

Figur 15



Kilde: BUPL, 2013.

6. Psykiske arbejdsskader

Der er mange pædagoger som pådrager sig psykiske arbejdsskader, hvorfor psykiske arbejdsskader behandles særskilt i dette afsnit.

6.1 Psykiske skader i alt i perioden 2009-2013

Skema 16 viser udviklingen i antallet af psykiske arbejdsulykker og psykiske sygdomme. Antallet af psykiske arbejdsulykker er faldet og antallet af psykiske sygdomme er også faldet. Det skal ses i sammenhæng med, at antallet af afsluttede arbejdsskadesager er faldet i 2013.

Skema 16

Psykiske skader 2009-2013					
	2009	2010	2011	2012	2013
Ulykker	29	17	25	14	12
Sygdomme	110	92	75	109	96
I alt	139	109	100	123	108

Kilde: BUPL, 2013.

6.2 Psykiske arbejdsulykker fordelt på diagnose 2009-2013

Skema 17 viser psykiske sygdomme opstået efter arbejdsulykker fordelt på diagnose i perioden fra 2010 til 2013. Antallet af arbejdsulykker med diagnosen PTSD er faldet fra 8 i 2010 til 0 i 2013. Derimod er diagnosen psykisk chok steget fra 1 til 4 i samme periode.

Skema 17

Diagnose og arbejdsulykker 2010-2013				
	2010	2011	2012	2013
PTSD	8	5	0	0
Akut belastningsreaktion	4	12	2	2
Depression	2	4	3	2
Psykisk sygdom	2	3	4	3
Psykiske Chok	1	0	3	4
Angst	0	0	1	0
Krisereaktion med anden personlighedsændring	0	0	1	1

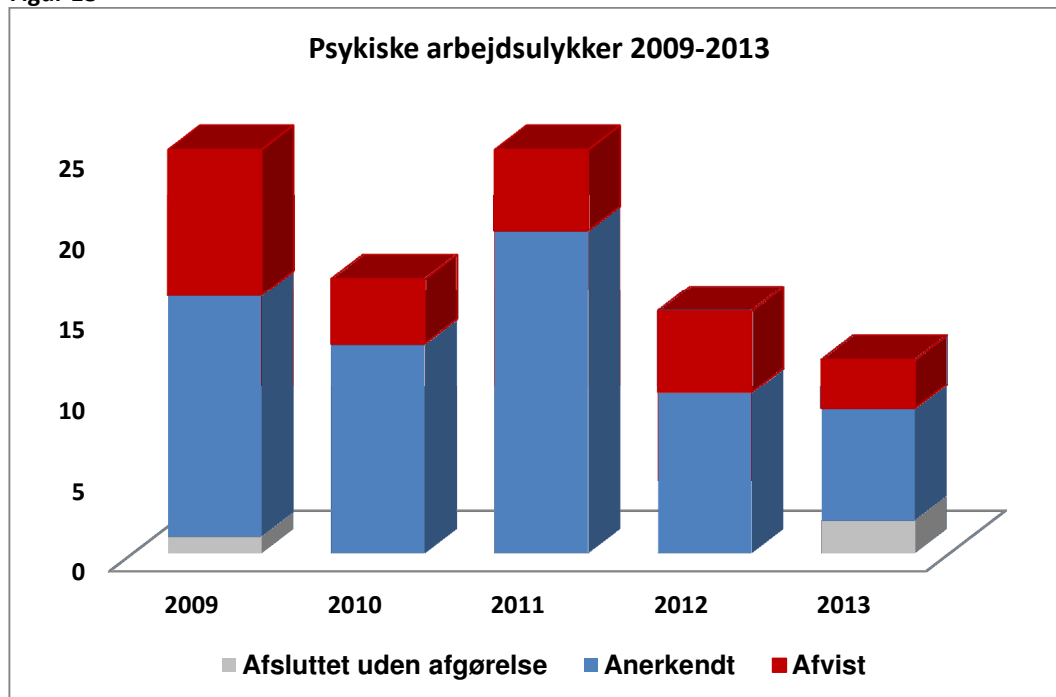
Kilde: BUPL, 2013.

6.3 Psykiske arbejdsulykker 2009-2013

Figur 18 viser udviklingen i antallet af psykiske arbejdsulykker i perioden fra 2009 til 2013 fordelt på

anerkendelse og afvisninger. Antallet af anerkendte og afviste psykiske arbejdsulykker er nogenlunde konstante set i forhold til antallet af afsluttede sager.

Figur 18



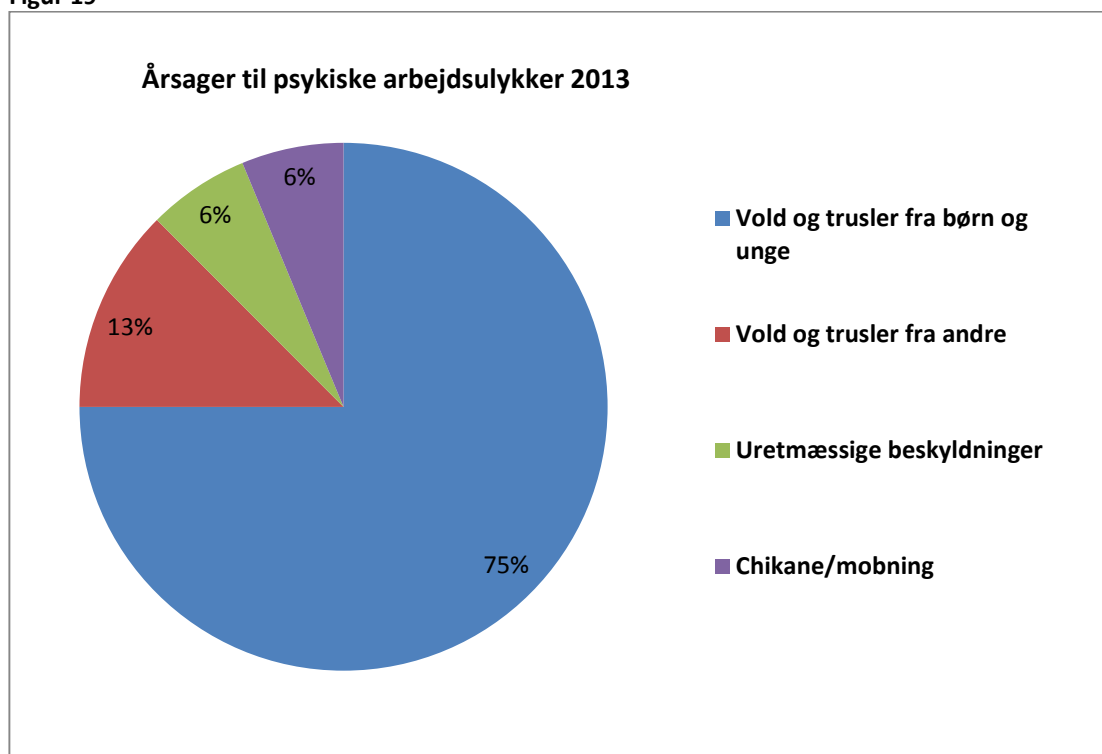
Kilde: BUPL, 2013.

6.4 Årsager til psykiske arbejdsulykker 2013

Den væsentligste årsag til psykiske arbejdsulykker hos pædagoger er vold og trusler fra børn og unge. En sandsynlig forklaring på disse arbejdsulykker er, at mange pædagoger har deres virke på institutioner med børn der har særlige behov. Her kan vi se, at stort set alle oplever at være udsat for vold og trusler. En anden forklaring understøttes af at der kan være problemer med at håndtere inklusion, men vi har ikke nogen undersøgelser, der entydigt fortæller, at der kommer mere vold og trusler som følge af inklusion¹⁸. En tredje forklaring kan være, at BUPL har øget fokus på, at disse sager skal anmeldes.

¹⁸ Arbejdstilsynets afsluttende status for den særlige indsats i børne- og ungeinstitutioner, 2010

Figur 19



Kilde: BUPL, 2013.

Det er forskelligt, hvordan vold og trusler om vold opleves. Den, der føler sig udsat for trusler og vold, skal altid tages alvorligt. Vold og trusler er både en arbejdsmiljømæssig og en pædagogisk udfordring. Et godt psykisk arbejdsmiljø, med klarhed om roller og arbejdsopgaver og kompetencer til at løse opgaverne kan være med til at forebygge, at vold og trusler opstår.

Det er formentlig kun toppen af isbjerget. Det er BUPL's opfattelse at der ikke på alle institutioner er tradition for at registrere og anmelde voldsepisoder. Det må derfor forventes, at en del institutioner betragter vold som et arbejdsvilkår og en del af betingelserne for at være ansat.

6.5 Udviklingen af psykiske erhvervsygdomme fordelt på diagnoser 2010-2013

Skema 20 viser udviklingen i erhvervsygdomme og psykiske diagnoser fra 2010 til 2013. Antallet af diagnosen stress er steget markant, hvorimod tallene for belastningsreaktion og depression er faldet.

Skema 20

Diagnose og Erhvervssygdomme 2010-2013				
	2010	2011	2012	2013
Stress	29	25	37	36
Stress og depression	2	10	1	1
Stress uden specifikation	3	1	0	0
PTSD	7	3	1	3
Belastningsreaktion/akut belastningsreaktion	17	12	14	10
Tilpasningsreaktion	3	0	5	2
Depression	12	18	17	7
Depressiv enkeltepisode	6	2	4	8
Angst	2	0	1	1
Neurasteni	1	0	1	0
Uspecifikke psykiske symptomer	7	6	28	1

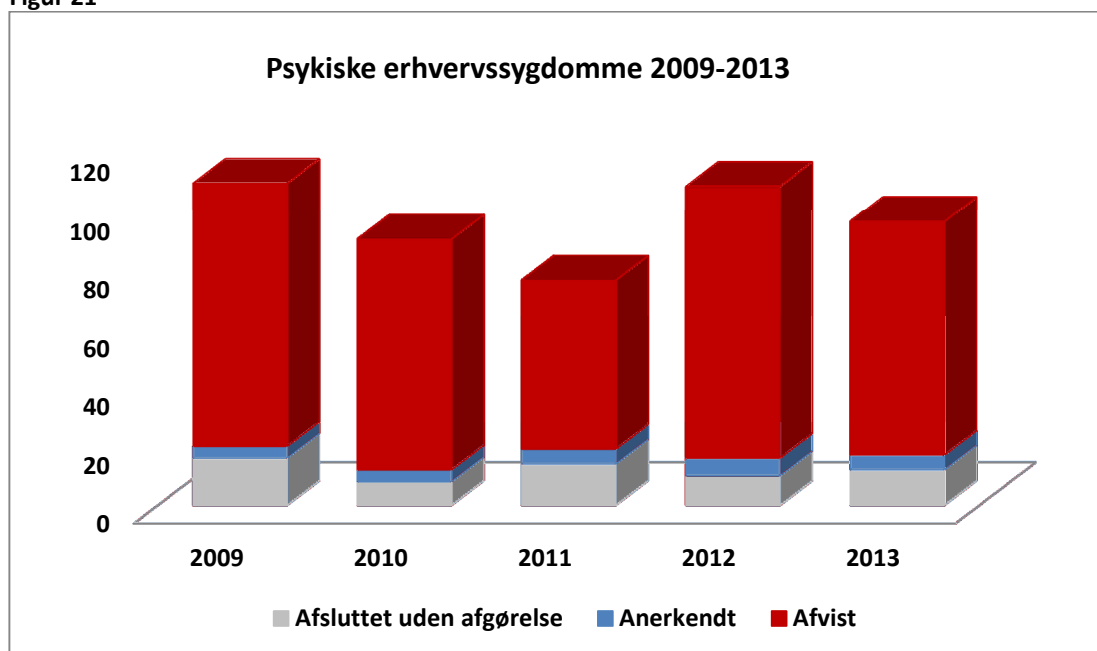
Kilde: BUPL, 2013.

6.6 Psykiske erhvervssygdomme 2009-2013

Figur 21 viser udviklingen i antallet af psykiske erhvervssygdomme i perioden fra 2009 til 2013 fordelt på anerkendelse og afvisninger. BUPL har en praksis vedrørende psykiske erhvervssygdomme, at alle henvendelser fra medlemmer, som ønsker, at få anmeldt en psykisk sygdom eller få behandlet en psykisk erhvervssygdomssag bliver taget alvorligt, også selvom der ikke er udsigt til, at sagen vil blive anerkendt i Arbejdsskadestyrelsen. Det er en måde BUPL kan synliggøre på, at en del pædagoger bliver syge af længerevarende psykiske belastninger.

I de afviste sager er der tale om belastninger i form af dårligt psykisk arbejdsmiljø. Pædagogerne oplever samarbejdsvanskeligheder, dårlig kommunikation, stor arbejdsmængde, mobning/chikane, manglende sammenhæng mellem krav og ressourcer, omstruktureringer, uklarhed i rollefordeling og stort arbejdspress med mere. Der er en mindre stigning af anerkendte psykiske erhvervssygdomme. Det skyldes at en række sager, hvor pædagoger har været udsat for vold og trusler om vold, er blevet anerkendt efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget.

Figur 21



Kilde: BUPL, 2013.

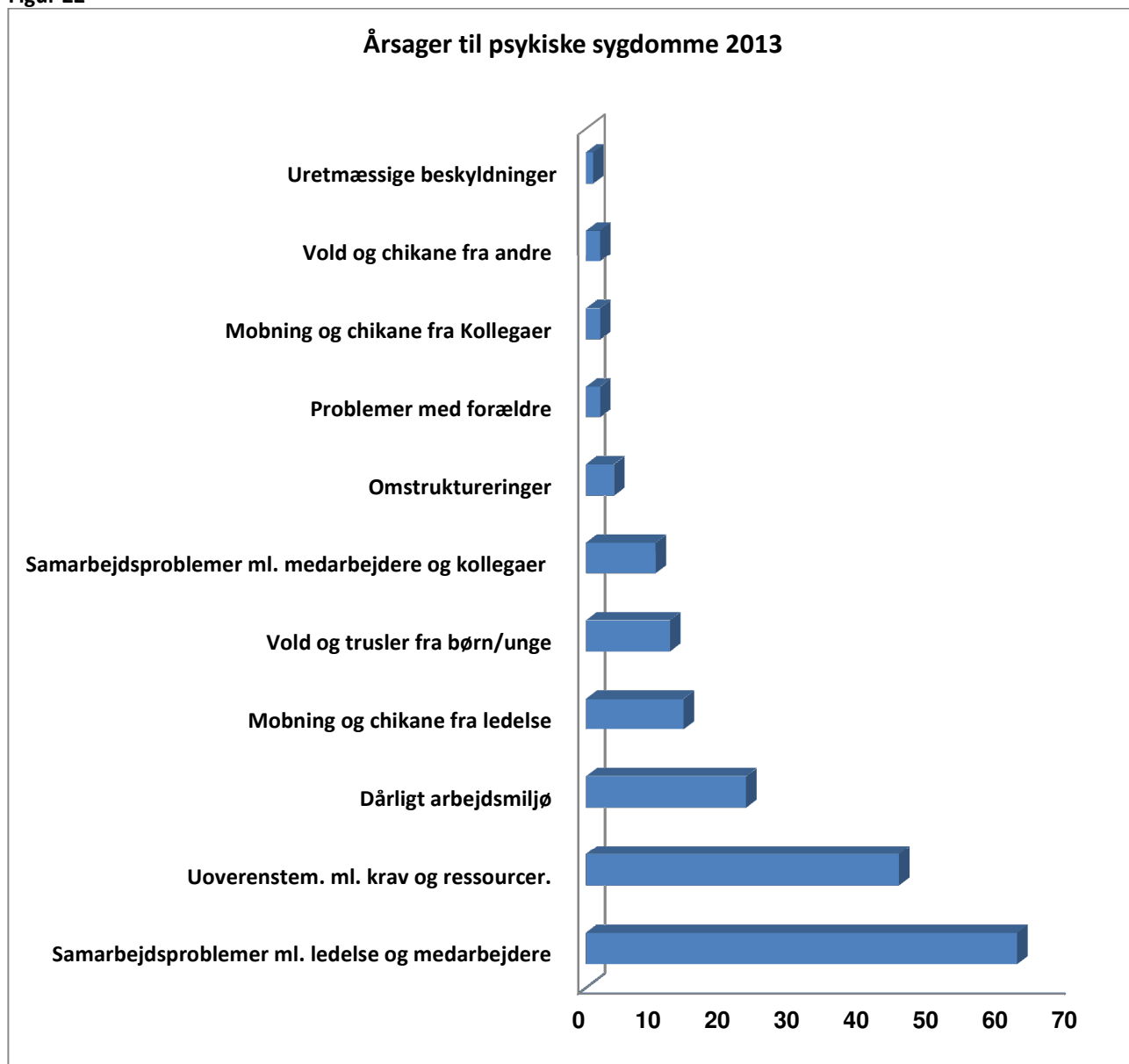
6.7 Årsager til psykiske erhvervssygdomme 2013

Figur 22 viser årsagerne til psykiske sygdomme i 2013. De hyppigste årsager til erhvervssygdomme hos pædagoger er samarbejdsproblemer mellem ledelse og medarbejdere, uoverensstemmelse mellem krav og ressourcer, dårligt arbejdsmiljø og mobning og chikane.

Rapporten fra (NFA) viser blandt andet, at pædagoger statistisk set (signifikant) oplever, at de oftere bliver mobbet i forhold til gennemsnittet i andre jobgrupper¹⁹.

¹⁹ Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, Nationale Arbejdsmiljøkohorte, Arbejdsmiljø og helbred i Danmark 2010. Gruppen af pædagoger er en sammenlægning af pædagoger på dag- og døgninstitutioner. Pædagoger på døgninstitutioner er mere udsat for vold end pædagoger på daginstitutioner. Derfor må det formodes, at døgninstitutionerne er med til at trække gennemsnittet op.

Figur 22



Kilde: BUPL, 2013.

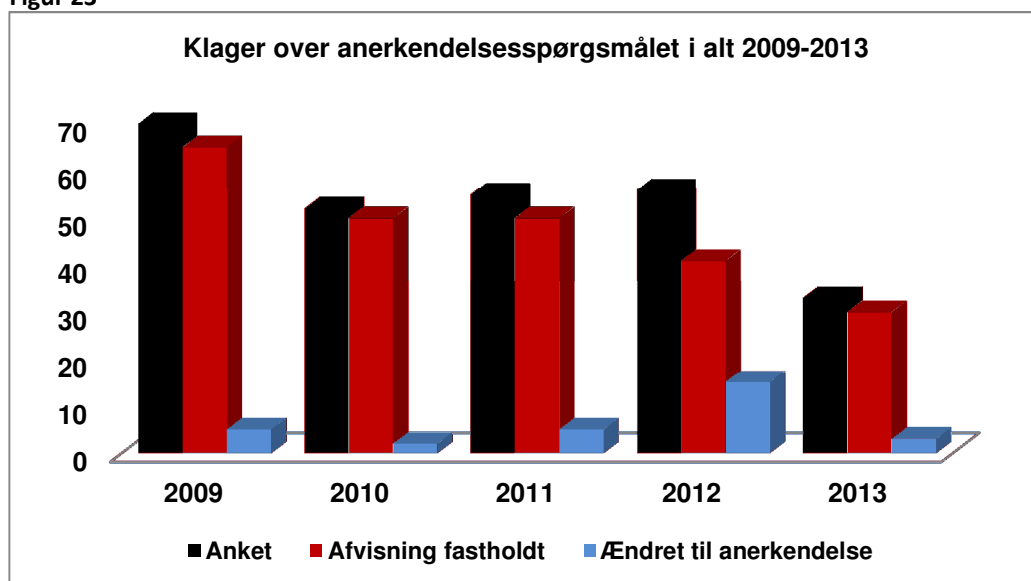
7. Ankeresultater

Dette afsnit indeholder statistik over resultaterne af BUPL's anker over afgørelser vedrørende anerkendelsesspørgsmålet og det varige mén og tab af erhvervsevne.

7.1 Anker over anerkendelsesspørgsmålet i alt 2009-2013

Figur 23 viser antallet af BUPL's anker over anerkendelsesspørgsmål i arbejdsskadesager i perioden 2009 til 2013. BUPL ankede 70 arbejdsskadesager, der blev afsluttet i 2008 og det medførte at fem arbejdsskadesager blev ændret fra afvisning til anerkendelse. BUPL ankede 33 af de afsluttede arbejdsskadesager vedrørende anerkendelsesspørgsmålet i 2013 og tre sager blev ændret fra afvisning til anerkendelse. I hele perioden har antallet af ankede arbejdsskadesager, der har ført til anerkendelse været nogenlunde konstant, bortset fra 2012, hvor 15 sager blev ændret til anerkendelse.

Figur 23

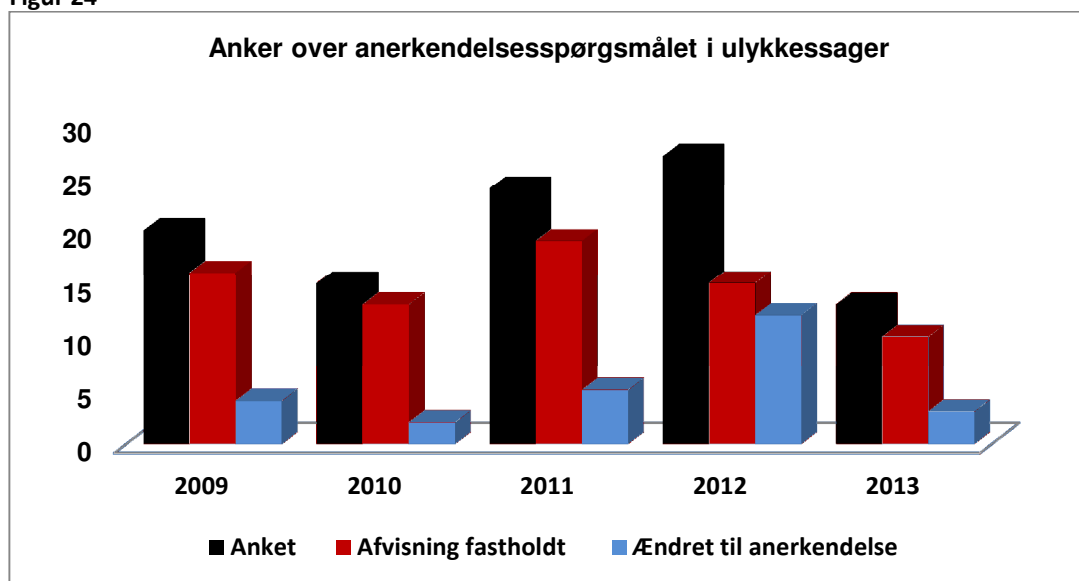


Kilde: BUPL, 2013.

7.2 Anker over anerkendelsesspørgsmålet i ulykkessager 2009-2013

Figur 24 viser anker over anerkendelsesspørgsmål i ulykkessager i perioden fra 2009 til 2013. BUPL ankede over anerkendelsesspørgsmålet i 20 sager som blev afsluttet i 2009 og fire sager førte til anerkendelse. BUPL ankede over anerkendelsesspørgsmålet i 13 ulykkessager, der blev afsluttet i 2013 og i tre sager førte anken til anerkendelse. Til forskel fra de andre år i perioden førte 27 anker i 2012 til 12 anerkendelser.

Figur 24

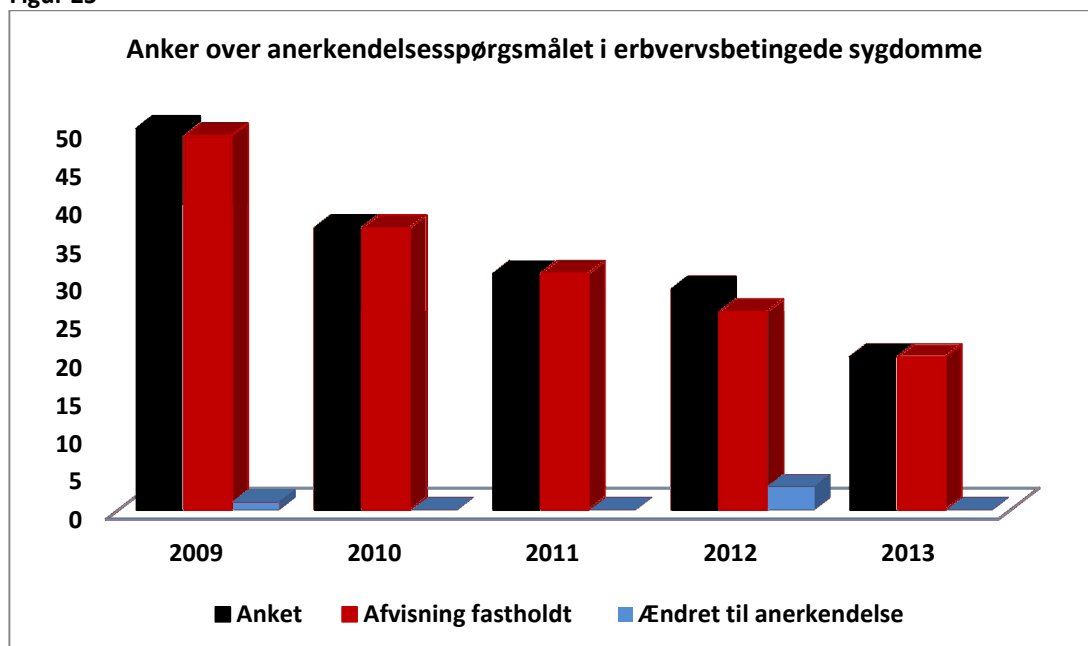


Kilde: BUPL, 2013.

7.3 Anker over anerkendelsesspørgsmålet i erhvervssygdomme 2009-2013

I erhvervssygdomssagerne er det sjældent, at en klage fører til et ændret resultat. I perioden fra 2009 til 2013 har BUPL anket 164 erhvervssygdomssager, som var afvist, og tre sager er blevet ændret til anerkendelse.

Figur 25

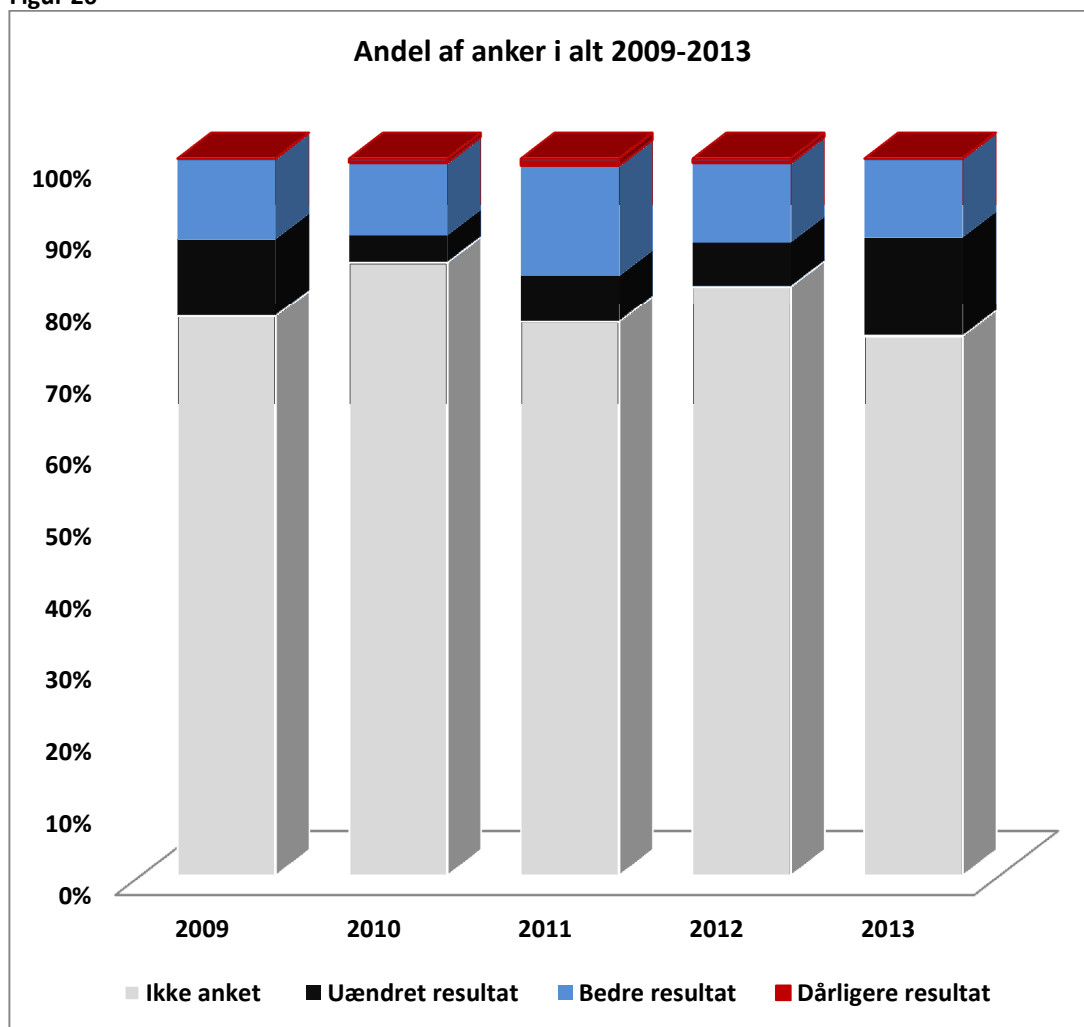


Kilde: BUPL, 2013.

7.4 Andel af anker vedrørende mèn og tab af erhvervsevne af afsluttede sager 2009-2013

Figur 26 viser den procentvise andel af anker vedrørende varigt mèn og tab af erhvervsevne i forhold til afsluttede arbejdsskadesager. Andelen af anker i alt har været svingende i perioden fra 2009 til 2013. Andelen af anker i alt var mindre i 2010 og i 2012. Andelen af anker i alt i 2009 er nogenlunde identisk med andelen af anker i alt i 2013. Andelen af anker som har ført til et bedre resultat er nogenlunde det samme i alle årene uanset om andelen af anker er lille eller stor.

Figur 26

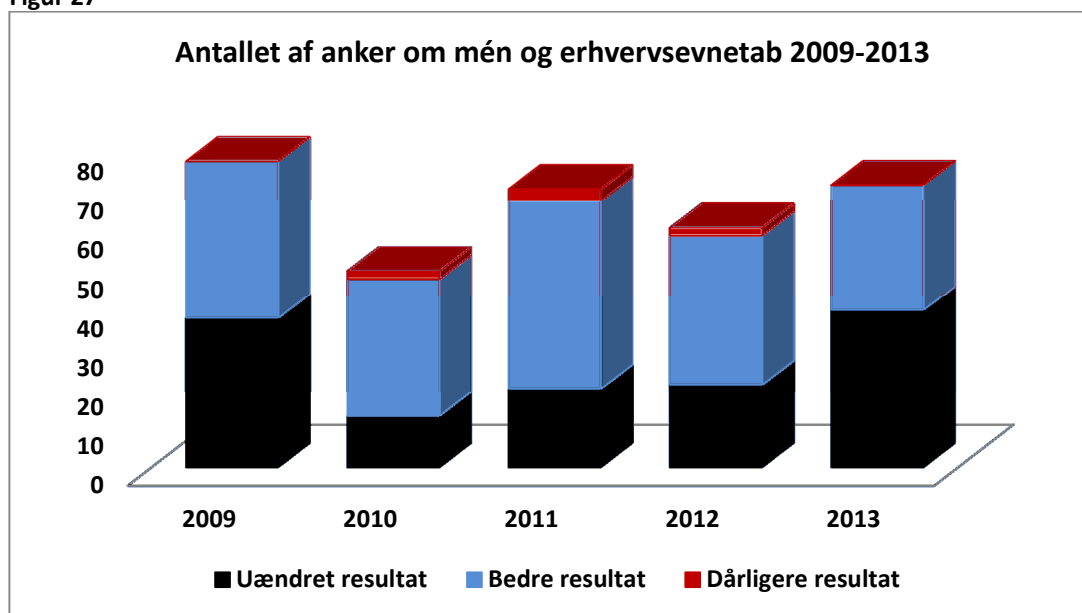


7.5 Anker af mén og erhvervsevnetab i alt 2009-2013

Det samlede billede af anker over afgørelser om erstatningsspørgsmålet er, at anker ofte fører til et bedre resultat. BUPL ankede 78 afsluttede arbejdsskadesager i 2009 vedrørende mén og tab af erhvervsevne og i 40 sager førte klagen til et bedre resultat. BUPL ankede 72 sager, som blev afsluttet i 2013, og det medførte et bedre resultat i 32 sager.

BUPL har anket færre afsluttede arbejdsskadesager fra 2013 vedrørende mén og tab af erhvervsevne. Det skyldes blandt andet, at BUPL har afsluttet færre sager i 2013. Desuden kan det skyldes, at Ankestyrelsen har ændret praksis til, at de tager stilling til hele sagen, selvom klagen kun drejer sig om eksempelvis erstatningsspørgsmålet. Det er præciseret for Ankestyrelsen, at de skal tilsidesætte underinstansens skøn og sætte deres eget skøn ind i stedet, hvis de vurderer deres skøn er mere rigtigt, selvom det er et andet tema, der er klaget over²⁰. Det har medført et øget krav til BUPL om at forholde sig til kritisk til vurderingen af og rådgivningen om risikoen ved at anke.

Figur 27



Kilde: BUPL, 2013.

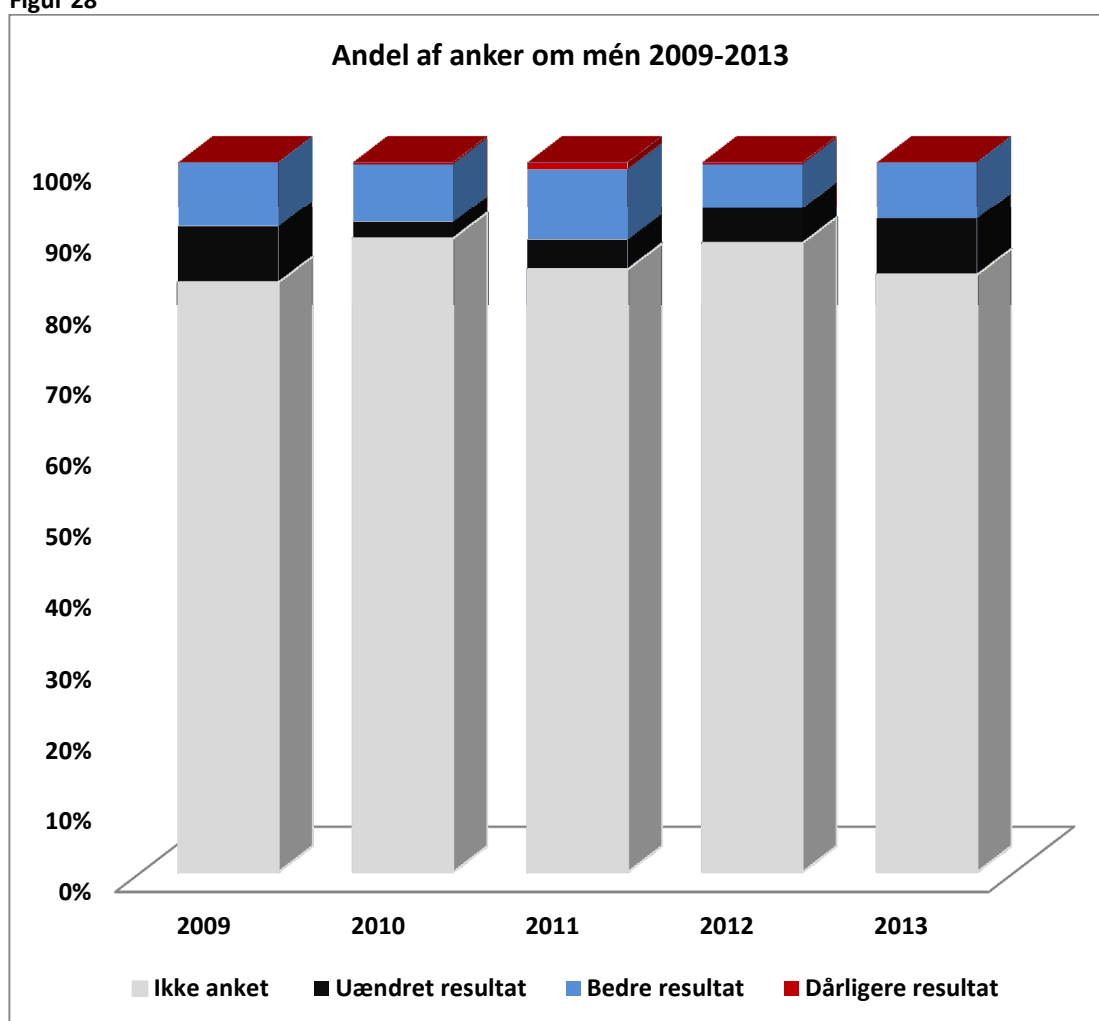
7.6 Anke af mén og afsluttede sager 2009-2013

Det fremgår af nedenstående figur, at den procentvise andel af afsluttede arbejdsskadesager, hvor BUPL har anket vedrørende det varige mén har varieret i perioden fra 2009 til 2013. I 2009 udgjorde andelen af

²⁰ Note: jf. tillige U2006.3370H, hvor det blev fastslået at Ankestyrelsen ikke var begrænset til kun at prøve den påklagede del af afgørelsen. Men hele afgørelsen, også til ugunst for skadelidte.

anker om mèn cirka 15 %, hvoraf cirka halvdelen medførte et bedre resultat. Andelen af anker om mèn faldt i 2010 til under 10 %. I 2011 steg andelen af anker om mèn og i 2012 faldt andelen igen. Endelig i 2013 er andelen af anker om mèn steget svarende til 2009 niveau. I 2013 har cirka halvdelen af ankerne om mèn medført et bedre resultat. Uanset om andelen af anker om mèn har været på 10 % eller 15 %, så har andelen af ankede sager, der har medført et bedre resultat været nogenlunde konstant. Bortset fra 2011, hvor andelen af ankede sager, der medførte et bedre resultat, var lidt større, i forhold til de andre år.

Figur 28

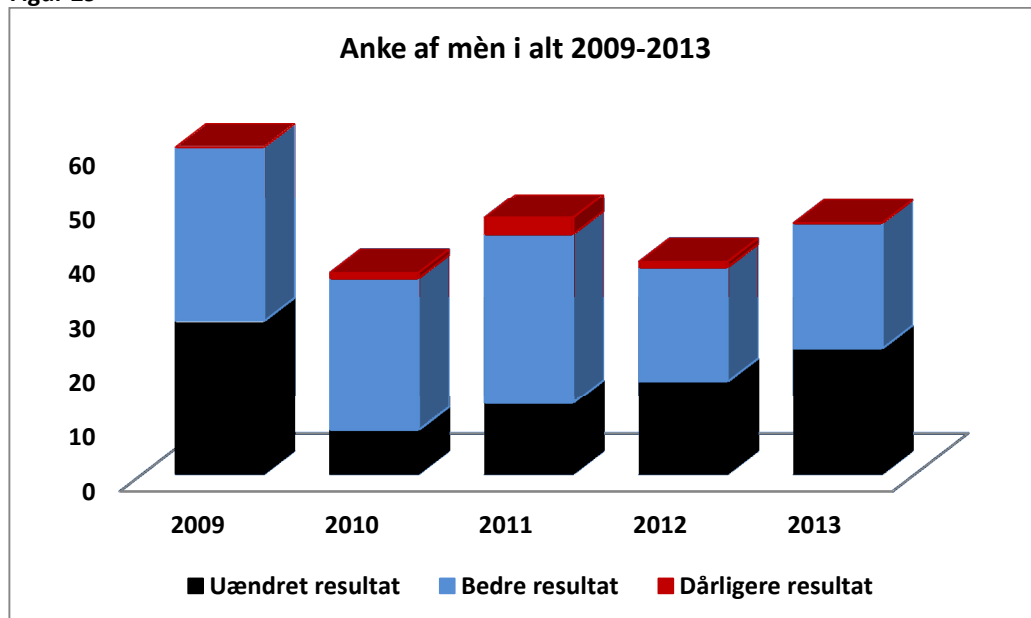


7.7 Antallet af anker af mèn 2009-2013

Figur 29 viser antallet af ankede sager vedrørende ménafgørelse i perioden fra 2009 til 2013. Generelt fører anker af ménafgørelser til et bedre resultat. I 2009 og 2013 har cirka halvdelen af alle anker om mèn medført et bedre resultat. I årene 2010, 2011 og 2012 har ankerne om mèn medført, at over halvdelen af

afgørelserne har ført til bedre resultat. Navnlig 2010 og 2011 har ankerne medført bedre resultat i langt over halvdelen af sagerne.

Figur 29

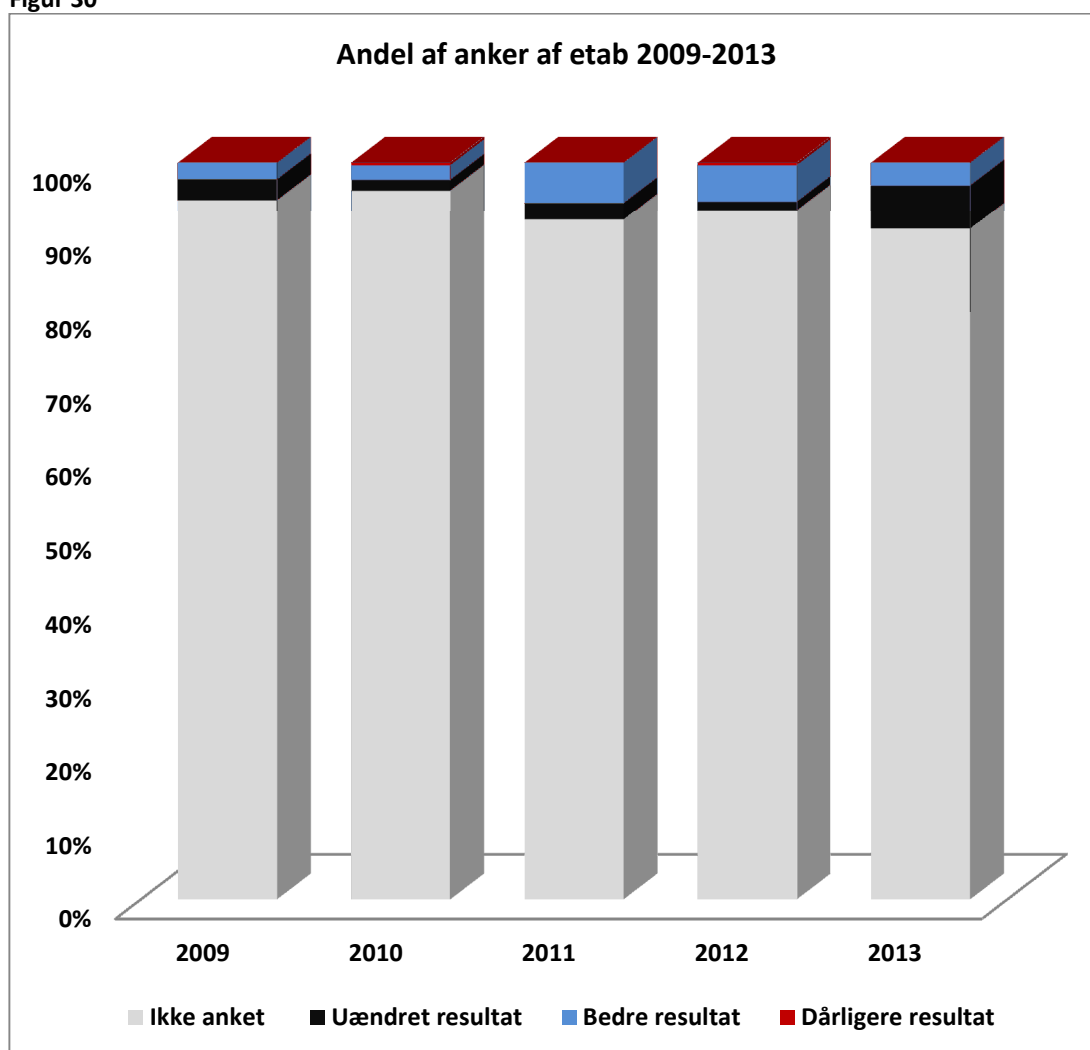


Kilde: BUPL, 2013.

7.8 Andelen af anker vedrørende erhvervsevnetab 2009-2013

Figur 30 viser andelen af ankede sager vedrørende erhvervsevnetab og ikke-ankede arbejdsskadesager i perioden fra 2009 til 2013. Den procentvise andel af afsluttede arbejdsskadesager, hvor BUPL har anket vedrørende erhvervsevnetab er generelt lille, men har dog varieret i perioden fra 2009 til 2013. I 2011 og 2013 har andelen af ankede sager vedrørende erhvervsevnetab været større end i de andre år. I 2011 og 2012 har andelen af ankede sager vedrørende erhvervsevnetab, som har medført et bedre resultat været større set i forhold til de andre år. I 2009 og 2013 har mange anker medført uændret resultat.

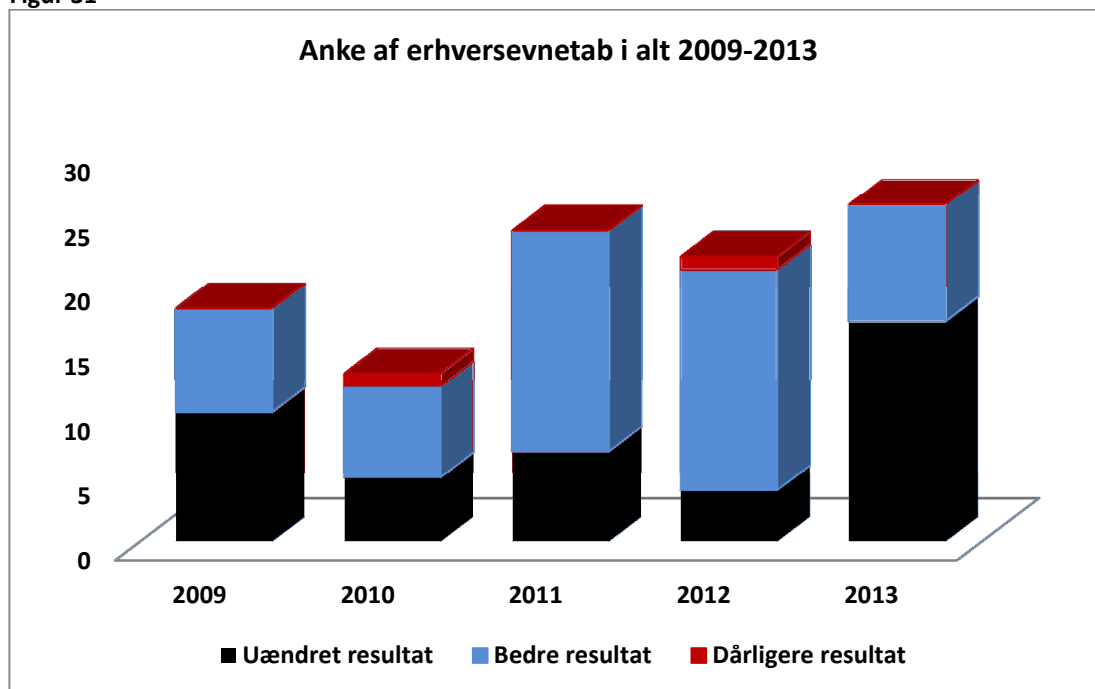
Figur 30



7.9 Antallet af anker om erhvervsevnetab 2009-2013

Figur 31 viser antallet af sager, hvor BUPL har anket vedrørende erhvervsevnetab i perioden fra 2009 til 2013. Der har været et betydeligt fald i antallet af anker fra 2008 til 2010, hvorefter antallet af anker vedrørende erhvervsevnetab er steget betydeligt fra 2011 til 2013. I 2011 blev 24 afgørelser vedrørende tab af erhvervsevne påklaget, og det førte til bedre resultat i 17 sager. I 2013 var antallet af anker 26, hvoraf kun 9 afgørelser førte til et bedre resultat. Antallet af sager med bedre resultat er faldet betragteligt siden 2011.

Figur 31



Kilde: BUPL, 2013.

10. Erstatninger

Arbejdsskadede medlemmer i BUPL har i alt fået **34.108.558** kroner i erstatning inklusiv erstatninger i erstatningsansvarssager i 2013. Der er tilkendt **4.923.468** kr. i godtgørelse for varigt mén og **29.024.410** kr. i erstatning for erhvervsevnetab i 2013.

Skema 32

Mén godtgørelse i beløb 2008-2012					
	2009	2010	2011	2012	2013
Antal sager	103	99	93	115	82
Samlet beløb	5.665.604	5.771.783	5.073.932	6.240.737	4.923.468
Gennemsnit	55.006	58.301	54.558	65.008	60.042

Skema 33

Erhvervsevnetaberstatning i beløb 2007-2011					
	2009	2010	2011	2012	2013
Antal sager	25	43	27	41	19
Samlet beløb	13.973.239	29.289.906	23.761.791	73.932.745	29.024.410
Gennemsnit	558.930	681.161	880.066	2.174.493	1.527.601

Skema 34

Civile søgsmål				
	2010	2011	2012	2013
Svie og smerte	208.469	254.227	126.000	160.680
Tabt arbejdsfortjeneste	612.179	432.551	2.827.558	0
Renter og lignende	1631	4411	7644	0

Kilde: BUPL, 2013.

11. Retssager mod Ankestyrelsen og erstatningsansvar

Skema 35

	2011	2012	2013
Krav rejst mod forsikringselskab i alt	13	4	5
Erstatning opnået i alt	12	4	5
Erstatning afvist i alt	1	0	0
Erstatning med advokat uden retssag	5	4	2
Erstatning med advokat efter retssag	1	0	0
Sag tabt med advokat	1	0	0
Erstatning uden advokat	6	0	3

Kilde: BUPL, 2013.

Skema 36

	2011	2012	2013
Krav rejst mod Ankestyrelsen i alt	5	2	0
Erstatning opnået i alt	5	2	0
Erstatning afvist i alt	0	0	0
Erstatning med advokat uden retssag	5	1	0
Erstatning med advokat efter retssag	0	1	0
Sag tabt med advokat	0	0	0
Erstatning uden advokat	0	0	0

Kilde: BUPL, 2013.

12. Metode

Datamaterialet til udarbejdelse af arbejdsskadestatistikken er indsamlet på baggrund af forbundets afslutningsskema. Afslutningsskemaet har igennem årene været justeret dels for at øge kvaliteten og dels med henblik på at tilvejebringe mere specifik viden på arbejdsskadeområdet i BUPL.

Dette har haft en direkte indvirkning på datamaterialets form, hvorfor nogle kategorier og årstal ikke er sammenlignelige. Til gengæld har ændringerne medført, at BUPL på andre områder har fået en mere specifik viden, og et fornødent datagrundlag til at skabe en statistik af høj kvalitet og anvendelighed.

I 2013 er der ikke statistik på medlemmets arbejdsmarkedstilknytning efter arbejdsskaden. Det skyldes at spørgeskemaet, der ligger til grund for indsamling af rådata er blevet ændret i 2010. Derfor indeholder datagrundlaget vedrørende medlemmernes arbejdsmarkedstilknytning forskellige og modsatrettede kategorier, som ikke er sammenlignelige på nuværende tidspunkt.

Statistikken er på en række relevante områder sammenlignet med Arbejdskadestyrelsens arbejdsskadestatistik fra 2012 og arbejdsmiljørapporten fra 2010, Den Nationale Arbejdsmiljøkohorte udarbejdet af Center for Arbejdsmiljø og Arbejdstilsynets afsluttende status for den særlige indsats i børne- og ungeinstitutioner.

Litteratur:

- Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, Nationale Arbejdsmiljøkohorte, Arbejdsmiljø og helbred i Danmark 2010.
- Arbejdsskadestyrelsen, afdeling SØS, arbejdsskadestatistik 2012, Det sociale indeks, København 23. maj 2012.
- Arbejdstilsynet, Afsluttende status for den særlige indsats i børne- og ungeinstitutioner, København, 2010.
- FTF undersøgelse om det psykiske arbejdsmiljø, 2012.
- Det nationale forskningscenter for Arbejdsmiljø, Arbejdsmiljø og helbred, 2012.
- Temperaturmåling af det psykiske arbejdsmiljø i BUPL, 2014.